UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

17 päivänä helmikuuta 2011 *

Asiassa T-68/08,

Fédération internationale de football association (FIFA), kotipaikka Zürich (Sveitsi), edustajanaan aluksi solicitor E. Batchelor, solicitor F. Young, asianajaja A. Barav, asianajaja D. Raymond ja barrister F. Carlin sekä sittemmin Batchelor, Barav, Reymond ja Carlin,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi F. Benyon, E. Montaguti ja N. Yerrell sekä sittemmin Benyon ja Montaguti, avustajinaan J. Flynn, QC, ja barrister M. Lester,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jota tukevat

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään C. Pochet, avustajinaan asianajaja J. Stuyck ja asianajaja A. Joachimowicz,

ja

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään aluksi S. Behzadi-Spencer ja V. Jackson sekä sittemmin Behzadi-Spencer ja L. Seeboruth, avustajanaan aluksi barrister T. de la Mare ja sittemmin barrister B. Kennelly,

väliintulijoina,

jossa on kyse televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY 3 a artiklan 1 kohdan nojalla Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutettujen toimenpiteiden yhteensopivuudesta yhteisön lainsäädännön kanssa 16.10.2007 tehdyn komission päätöksen 2007/730/EY (EUVL L 295, s. 12) osittaista kumoamista koskevasta vaatimuksesta,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. J. Forwood (esittelevä tuomari) sekä tuomarit L. Truchot ja J. Schwarcz,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Pocheć,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.2.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

1 EY 43 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat jäsenvaltion kansalaisen vapautta sijoittautua toisen jäsenvaltion alueelle. Myös kielletään rajoitukset, jotka estävät jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita jäsenvaltion kansalaisia perustamasta kauppaedustajan liikkeitä, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä.

Jollei pääomia koskevan luvun määräyksistä muuta johdu, sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti [EY] 48 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia."

2 EY 49 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: Jäljempänä olevien määräysten mukaisesti kielletään rajoitukset, jotka koskevat muuhun yhteisön valtioon kuin palvelujen vastaanottajan valtioon sijoittautuneen jäsenvaltion kansalaisen vapautta tarjota palveluja yhteisössä.

3 EY 86 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille jäsenvaltiot myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia ja joka on ristiriidassa tämän sopimuksen, etenkin – – [EY] 12 ja [EY] 81–[EY] 89 artiklan määräysten kanssa".

4 Televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY (EYVL L 298, s. 23) 3 a artiklassa, sellaisena kuin se on lisättynä [direktiivin 89/552] muuttamisesta 30.6.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY (EYVL L 202, s. 60), säädetään seuraavaa:

"1. Jokainen jäsenvaltio voi toteuttaa yhteisön lainsäädännön mukaisesti toimenpiteitä varmistaakseen, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat

eivät lähetä yksinoikeudella tapahtumia, joilla kyseinen jäsenvaltio katsoo olevan erityistä yhteiskunnallista merkitystä siten, että estetään merkittävää osaa jäsenvaltion yleisöstä seuraamasta näitä tapahtumia suorana tai nauhoitettuna lähetyksenä maksuttoman television kautta. Jos näin tapahtuu, kyseisen jäsenvaltion on laadittava luettelo sellaisista kansallisista tai muista kuin kansallisista tapahtumista, joilla se katsoo olevan erityistä yhteiskunnallista merkitystä. Näin menetellessään jäsenvaltion on toimittava selkeästi ja avoimesti sekä hyvissä ajoin. Sen on myös määritettävä, onko ohjelma näistä tapahtumista lähetettävä kokonaan tai osittain suorana lähetyksenä vai kokonaan tai osittain nauhoitettuna lähetyksenä, jos se on tarpeen tai asianmukaista yleisen edun mukaisista käytännön syistä.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viipymättä 1 kohdan nojalla toteutetuista tai toteutettavista toimenpiteistä. Komissio varmistaa kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksesta, että toimenpiteet ovat yhteisön oikeuden mukaisia, ja ilmoittaa niistä muille jäsenvaltioille. Komissio pyytää lausunnon 23 a artiklan nojalla perustetulta komitealta. Se julkaisee toteutetut toimenpiteet viipymättä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä ja vähintään kerran vuodessa vahvistetun luettelon jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä.

3. Jäsenvaltioiden on lainsäädäntönsä puitteissa asianmukaisin keinoin varmistettava, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat eivät käytä tämän direktiivin julkaisemisen jälkeen hankkimiaan yksinoikeuksia tavalla, joka estää merkittävää osaa toisen jäsenvaltion yleisöstä seuraamasta tapahtumia, jotka toinen jäsenvaltio on määritellyt edeltävissä kohdissa tarkoitetulla tavalla, kokonaan tai osittain suorana lähetyksenä tai, jos on tarpeen tai asianmukaista yleisen edun mukaisista käytännön syistä, kokonaan tai osittain nauhoitettuna lähetyksenä maksuttoman television kautta [siten kuin] tässä toisessa jäsenvaltiossa on määritelty 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.”

5 Direktiivin 97/36 johdanto-osan 18–22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(18) on tärkeää, että jäsenvaltiot voisivat toteuttaa toimenpiteitä suojatakseen tiedonsaantioikeuden ja taatakseen televisiolähetysten laajan saatavuuden yleisölle, kun on kyse kansallisista tai muista kuin kansallisista yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista, kuten olympialaiset, jalkapallon maailmanmestaruuskilpailut ja jalkapallon Euroopan mestaruuskilpailut; tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot varaavat itselleen oikeuden toteuttaa yhteisön oikeuden mukaisia toimenpiteitä säännelläkseen lainkäyttövaltaansa kuuluvien lähetystoiminnan harjoittajien käyttämiä yksinoikeuksia tällaisten tapahtumien osalta;

(19) on tarpeen toteuttaa järjestelyjä yhteisön puitteissa mahdollisen oikeudellisen epävarmuuden ja markkinoiden vääristymisen välttämiseksi sekä televisiopalvelujen vapaan liikkuvuuden yhteensovittamiseksi oikeutettua yleistä etua suojaavien kansallisten toimenpiteiden mahdollisen kiertämisen estämisen tarpeen kanssa;

(20) tässä direktiivissä on asianmukaista säätää erityisesti siitä, miten lähetystoiminnan harjoittajien on käytettävä yksinoikeuksia, jotka ne ovat voineet hankkia yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviin tapahtumiin muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jonka lainkäyttövaltaan lähetystoiminnan harjoittajat kuuluvat; – –

(21) tässä direktiivissä ’yhteiskunnallisesti erityisen merkittävillä’ tapahtumilla tarkoitetaan tapahtumia, jotka täyttävät tietyt vaatimukset eli ovat ainutlaatuisia tapahtumia ja jotka kiinnostavat suurta yleisöä Euroopan unionissa tai tietyssä jäsenvaltiossa tai tietyn jäsenvaltion merkittävässä osassa ja jotka

järjestetään ennakkoon ja joiden järjestäjällä on laillinen oikeus myydä tapahtuman lähetysoikeudet;

(22) tässä direktiivissä ’maksuttomalla televisiolla’ tarkoitetaan sellaisten ohjelmien lähettämistä joko julkisella tai kaupallisella kanavalla, joita yleisö voi seurata ilman erillistä lisämaksua jäsenvaltioissa yleisesti käytettävien lähetystoiminnan rahoitusmuotojen lisäksi (kuten lupamaksu ja/tai kaapelitelevisioverkon perustilausmaksu).”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

6 Kantaja eli Fédération internationale de football association (Kansainvälinen jalkapalloliitto, jäljempänä FIFA) on yhdistys, joka muodostuu 208 kansallisesta jalkapalloliitosta ja on jalkapallon maailmanlaajuinen täytäntöönpanoelin. Sen tavoitteena on muun muassa edistää maailmanlaajuisesti jalkapalloa ja järjestää kansainvälisiä jalkapallokilpailuja. Sen pääasiallinen tulonlähde on sen järjestämien jalkapallon maailmanmestaruuskilpailujen (jäljempänä maailmanmestaruuskilpailut) viimeisen vaiheen televisiolähetysoikeuksien myynti.

7 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan kulttuuri-, viestintä- ja urheiluministeri (jäljempänä ministeri) vahvisti 25.6.1998 tekemällään päätöksellä vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain (Broadcasting Act 1996) IV osan perusteella luettelon Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista, joihin maailmanmestaruuskilpailut kuuluivat.

8 Ennen kyseisen luettelon vahvistamista ministeri järjesti heinäkuussa 1997 kuulemisen, jonka yhteydessä kuultiin 42:ta erilaista elintä kriteereistä, joiden mukaan eri tapahtumien yhteiskunnallista merkitystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli tarkoitus arvioida. Kyseisen menettelyn seurauksena vahvistettiin kulttuuri-, viestintä- ja urheiluministerin marraskuussa 1997 päivätyssä asiakirjassa oleva luettelo kriteereistä, joita ministeri soveltaisi vahvistaessaan luetteloa Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista. Kyseisen asiakirjan mukaan tapahtuma voidaan sisällyttää luetteloon muun muassa, jos se herättää erityistä valtakunnallista kiinnostusta ja sillä on merkitystä muillekin kuin niille, jotka säännöllisesti seuraavat kyseessä olevaa urheilulajia. Saman asiakirjan mukaan tällä tavalla voidaan luokitella kansallinen tai kansainvälinen urheilutapahtuma, joka on merkittävä tai johon maajoukkue tai Yhdistynyttä kuningaskuntaa edustavat urheilijat osallistuvat. Kyseiset kriteerit täyttävistä tapahtumista parhaat mahdollisuudet tulla sisällytetyiksi luetteloon on tapahtumilla, jotka kiinnostavat lukuisia televisionkatsojia tai jotka lähetetään perinteisesti suorana lähetyksenä maksuttomilla televisiokanavilla. Ministeri ottaa lisäksi arvioinnissaan huomioon muita tekijöitä, jotka liittyvät asianomaiselle urheilulajille aiheutuviin seurauksiin; näitä ovat muun muassa mahdollisuus esittää tapahtuma suorana lähetyksenä kokonaisuudessaan, vaikutus kyseisen urheilulajin tuloihin, seuraukset lähetysmarkkinoille sekä sellaisten seikkojen olemassaolo, joilla taataan mahdollisuus seurata tapahtumaa nauhoitettujen televisio- tai radiolähetysten kautta.

9 Tämän jälkeen ministeri käynnisti vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 97 §:n mukaisesti kuulemismenettelyn luetteloon sisällytettävistä nimenomaisista tapahtumista. Kuulemisen yhteydessä ministeriö pyysi lausuntoa useilta asianomaisilta elimiltä ja toimijoilta sekä FIFAn kaltaisilta televisiointioikeuksien haltijoilta. Lisäksi ministerin perustama neuvoa-antava komitea nimeltä ”Advisory Group on listed events” (luetteloon sisällytettäviä tapahtumia käsittelevä neuvoa-antava ryhmä) antoi lausuntonsa luetteloon sisällytettävistä tapahtumista ja ehdotti maailmanmestaruuskilpailujen osalta siihen sisällytettäviksi loppuottelun, välieräottelut sekä ottelut, joihin Yhdistyneen kuningaskunnan maajoukkueet osallistuvat.

10 Vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2000 televisiolähetysasetuksella (Television Broadcasting Regulations 2000), 98 §:n mukaan lähetystoiminnan harjoittajat on jaettu kahteen luokkaan. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat, jotka tarjoavat maksuttoman palvelun, jonka voi lisäksi vastaanottaa vähintään 95 prosenttia Yhdistyneen kuningaskunnan asukkaista. Toiseen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat, jotka eivät täytä näitä edellytyksiä.

11 Vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 2000 televisiolähetysasetuksella, 101 §:n mukaan jompaankumpaan luokkaan kuuluva televisio-ohjelmapalvelun toimittaja saa lähettää suorana lähetyksenä luetteloidun tapahtuman tai sen osan ainoastaan, jos jokin toiseen luokkaan kuuluva tarjoaja on hankkinut oikeuden lähettää suorana lähetyksenä koko tapahtuman tai saman tapahtuman kyseisen osan samalla tai olennaisesti samalla alueella. Jos kyseinen edellytys ei täyty, lähetystoiminnan harjoittajan, joka haluaa lähettää suorana lähetyksenä koko kyseessä olevan tapahtuman tai sen osan, on saatava ennalta viestintäviraston (Office of Communications) lupa.

12 Urheilutapahtumia sekä muita luetteloituja ja nimettyjä tapahtumia koskevien ohjeiden (Code on sports and other listed and designated events), sellaisina kuin ne olivat voimassa vuonna 2000, 3 kohdan mukaan yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon sisällytetyt tapahtumat on jaettu kahteen ryhmään. A-ryhmään kuuluvat tapahtumat, joiden suora lähettäminen yksinoikeudella on kielletty, elleivät tietyt edellytykset täyty. B-ryhmään kuuluvat tapahtumat, joiden suora lähettäminen yksinoikeudella on kielletty, ellei nauhoitettuja lähetyksiä ole mahdollistettu riittävällä tavalla.

13 Urheilutapahtumia sekä muita luetteloituja ja nimettyjä tapahtumia koskevien ohjeiden 13 kohdan mukaan viestintäviraston lupa voidaan myöntää luettelon A-ryhmään kuuluville tapahtumille, joihin maailmanmestaruuskilpailut kuuluvat, jos niihin liittyviä lähetysoikeuksia on tarjottu avoimesti tasapuolisilla ja kohtuullisilla ehdoilla

kaikille lähetystoiminnan harjoittajille eikä toiseen ryhmään kuuluva lähetystoiminnan harjoittaja ole ilmaissut kiinnostustaan niiden ostamiseen.

14 Yhdistynyt kuningaskunta toimitti 25.9.1998 päivätyllä kirjeellä Euroopan yhteisöjen komissiolle direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdan perusteella ministerin laatiman tapahtumaluettelon sekä muita tietoja, jotka koskivat sellaista kyseisen jäsenvaltion lainsäädäntöä, joka on annettu saman direktiivin 3 a artiklan 1 kohdan nojalla. Yhdistyneen kuningaskunnan ja komission välisen kirjeenvaihdon sekä 5.5.2000 annetun toimenpiteitä koskevan uuden ilmoituksen jälkeen komission koulutus- ja kulttuuriasioiden pääosaston (PO) pääjohtaja ilmoitti Yhdistyneelle kuningaskunnalle 28.7.2000 päivätyllä kirjeellä, ettei komissio vastusta kyseisen jäsenvaltion ilmoittamia toimenpiteitä, jotka näin ollen julkaistaisiin lähiaikoina Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi asiassa T-33/01, Infront WM vastaan komissio, 15.12.2005 antamallaan tuomiolla (Kok., s. II-5897) 28.7.2000 päivättyyn kirjeeseen sisältyvän päätöksen sillä perusteella, että kyseinen päätös oli EY 249 artiklassa tarkoitettu päätös, joka komission jäsenten kollegion olisi itse pitänyt tehdä (em. asia Infront WM v. komissio, tuomion 178 kohta).

16 Komissio teki edellä 15 kohdassa mainitussa asiassa Infront WM vastaan komissio annetun tuomion johdosta 16.10.2007 päätöksen 2007/730/EY [direktiivin 89/552] 3 a artiklan 1 kohdan nojalla Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutettujen toimenpiteiden yhteensopivuudesta yhteisön lainsäädännön kanssa (EUVL L 295, s. 12; jäljempänä riidanalainen päätös).

17 Riidanalaisen päätöksen päätösosassa todetaan seuraavaa:

”*1 artikla*

Yhdistyneen kuningaskunnan direktiivin [89/552] 3 a artiklan 1 kohdan nojalla toteuttamat ja komissiolle 5 päivänä toukokuuta 2000 ilmoittamat toimenpiteet, sellaisina kuin ne on julkaistu 18 päivänä marraskuuta 2000 Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä C 328, ovat yhteensopivia yhteisön lainsäädännön kanssa.

2 artikla

Kyseiset toimenpiteet, sellaisina kuin ne on vahvistettu tämän päätöksen liitteessä, julkaistaan direktiivin [89/552] 3 a artiklan 2 kohdan mukaisesti Euroopan unionin virallisessa lehdessä.”

18 Riidanalaista päätöstä on perusteltu sen johdanto-osassa muun muassa seuraavilla perustelukappaleilla:

”(4) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteisiin kuuluva yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien luettelo oli laadittu selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla, ja [kyseisessä jäsenvaltiossa] oli toteutettu laajamittainen kuuleminen.

(5) Komissio katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamissa toimenpiteissä luetellut tapahtumat täyttivät vähintään kaksi seuraavista, tapahtuman yhteiskunnallista merkitystä luotettavalla tavalla ilmentävistä kriteereistä: i) erityinen kaikupohja asianomaisessa jäsenvaltiossa ja merkitys muillekin kuin niille, jotka säännöllisesti seuraavat kyseistä urheilulajia tai tapahtumaa, ii) yleisesti tunnustettu erityinen kulttuurinen merkitys asianomaisen jäsenvaltion väestölle kulttuuri-identiteetin muokkaajana, iii) maajoukkueen osallistuminen kyseiseen tapahtumaan merkittävän kansainvälisen kilpailun tai turnauksen yhteydessä ja iv) tapahtuma on perinteisesti lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla, ja sillä on ollut suuret katsojamäärät.

(6) Monet Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamissa toimenpiteissä luetellut tapahtumat, kuten kesä- ja talviolympialaiset, jalkapallon maailmanmestaruuskisojen loppuottelu ja jalkapalloilun EM-lopputurnaus ovat direktiivin [97/36] johdanto-osan 18 [perustelu]kappaleessa tarkoitettuja yhteiskunnallisesti merkittäviä tapahtumia. Näillä tapahtumilla on kokonaisuudessaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityinen kaikupohja, koska ne ovat erityisen suosittuja suuren yleisön (osallistujien kansallisuudesta riippumatta) eivätkä pelkästään urheilutapahtumia yleensä seuraavien keskuudessa.

––

(18) Luetellut tapahtumat, mukaan luettuina sellaiset, joita voidaan pitää kokonaisuutena eikä yksittäisten tapahtumien sarjana, on perinteisesti lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla, ja niillä on ollut runsaasti katsojia. ––

(19) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet vaikuttavat oikeasuhteisilta ja oikeuttavat poikkeamaan EY:n perustamissopimuksessa määrätystä palvelujen tarjoamisen perusvapaudesta, koska kyseessä on yleisen edun mukainen pakottava syy eli tässä tapauksessa yhteiskunnallisesti merkittävien tapahtumien televisiolähetysten yleisestä saatavuudesta huolehtiminen.

(20) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat EY:n [perustamissopimuksen] kilpailusääntöjen mukaisia, koska lueteltujen tapahtumien televisiointiin kelpuutettavien lähetystoiminnan harjoittajien määritelmä perustuu objektiivisiin kriteereihin, jotka mahdollistavat tosiasiallisen ja potentiaalisen kilpailun näihin tapahtumiin liittyvien lähetysoikeuksien hankinnassa. Lisäksi lueteltujen tapahtumien määrä ei ole sellainen, että se voisi vääristää kilpailua maksuttomien ja maksullisten televisiolähetysten tuotantoketjun loppupään markkinoilla.

(21) Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteiden oikeasuhteisuutta lisää se, että osasta lueteltuja tapahtumia edellytetään vain riittäviä jälkilähetyksiä.

––

(24) [Asiassa Infront WM v. komissio annetusta] tuomiosta seuraa, että ilmoitus siitä, että direktiivin [89/552] 3 a artiklan 1 kohdan nojalla toteutetut toimenpiteet ovat yhteisön lainsäädännön mukaisia, muodostaa päätöksen, minkä vuoksi komission on tehtävä kyseinen päätös. Siksi on tarpeen ilmoittaa tällä päätöksellä, että Yhdistyneen kuningaskunnan ilmoittamat toimenpiteet ovat yhteisön

lainsäädännön mukaisia. Direktiivin [89/552] 3 a artiklan 2 kohdan mukaisesti toimenpiteet, sellaisina kuin ne on vahvistettu tämän päätöksen liitteessä, on julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä.”

Asian käsittelyn vaiheet sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset

19 FIFA nosti nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 6.2.2008 toimittamallaan kannekirjelmällä.

20 FIFA pyysi unionin yleistä tuomioistuinta sen kirjaamoon 28.2.2008 jättämällään erillisellä asiakirjalla prosessinjohtotoimena kehottamaan komissiota toimittamaan useita asiakirjoja, jotka sen mukaan olivat olennaisia, jotta FIFA voisi käyttää oikeuksiaan ja jotta unionin yleinen tuomioistuin voisi toteuttaa siltä pyydetyn tuomioistuinvalvonnan.

21 Unionin yleisen tuomioistuimen seitsemäs jaosto päätti 26.5.2008 tekemällään päätöksellä olla kyseisessä vaiheessa hyväksymättä FIFAn prosessinjohtotoimia koskevaa pyyntöä.

22 Yhdistynyt kuningaskunta ja Belgian kuningaskunta pyysivät 11. ja 16.6.2008 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon toimittamillaan väliintulokirjelmillä saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.

23 Unionin yleisen tuomioistuimen seitsemännen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemukset 14.8.2008 antamallaan määräyksellä. Väliintulijat toimittivat kirjelmänsä ja FIFA niitä koskevat huomautuksensa asetetuissa määräajoissa.

24 Käsiteltävä asia yhdistettiin asiaan T-385/07, FIFA vastaan komissio, suullista käsittelyä varten 15.12.2009 annetulla määräyksellä.

25 Unionin yleinen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja esitti prosessinjohtotoimena kirjallisesti yhden kysymyksen FIFAlle ja kaksi kysymystä komissiolle. Näihin kysymyksiin vastattiin asetetuissa määräajoissa.

26 FIFA vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– kumoaa riidanalaisen päätöksen osittain tai kokonaan siltä osin kuin se koskee maailmanmestaruuskilpailuja

– velvoittaa komission, Belgian kuningaskunnan ja Yhdistyneen kuningaskunnan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– hylkää kanteen

– velvoittaa FIFAn korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

28 Belgian kuningaskunta ja Yhdistynyt kuningaskunta vaativat unionin yleistä tuomioistuinta hylkäämään kanteen.

Oikeudellinen arviointi

1. *Tutkittavaksi ottaminen*

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

29 Belgian kuningaskunta väittää, ettei kannetta voida ottaa tutkittavaksi sillä perusteella, että riidanalainen päätös ei koske FIFAa erikseen eikä suoraan ja että unionin yleinen tuomioistuin ei ole toimivaltainen arvioimaan kansallisten toimenpiteiden laillisuutta. FIFA ei myöskään ole nostanut kansallisissa tuomioistuimissa kannetta Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamista toimenpiteistä, joten sen kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa on nostettu määräajan päättymisen jälkeen, koska riidanalaisen päätöksen mahdollinen kumoaminen ei vaikuta kyseessä olevan kansallisen lainsäädännön pätevyyteen.

30 FIFA katsoo, että riidanalainen päätös on kannekelpoinen toimi ja lisäksi koskee sitä suoraan ja erikseen.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

31 Belgian kuningaskunnan esittämät tutkimatta jättämisen perusteet koskevat ehdottomia kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, koska niiden yhteydessä kyseenalaistetaan FIFAn asiavaltuus, kanteen nostamisen määräaika ja unionin yleisen tuomioistuimen toimivalta. Unionin yleisen tuomioistuimen on siis tutkittava kyseiset

oikeudenkäyntiväitteet omasta aloitteestaan, vaikka Belgian kuningaskunnalla ei väliintulijana ole Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännen kohdan ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 116 artiklan 3 kohdan mukaan oikeutta niitä esittää, koska komissio ei ole riitauttanut kanteen tutkittavaksi ottamista (ks. vastaavasti ja analogisesti asia C-313/90, CIRFS ym. v. komissio, tuomio 24.3.1993, Kok., s. I-1125, 21–23 kohta).

32 Siitä, koskeeko riidanalainen päätös FIFAa suoraan, on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 230 artiklan neljännen kohdan mukainen edellytys siitä, että riidanalaisen päätöksen pitää koskea luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä suoraan, vaatii täyttyäkseen sen, että riidanalaisella yhteisön toimella on välittömiä vaikutuksia yksityisen oikeusasemaan ja ettei se jätä niille, joille se on osoitettu ja joiden tehtävänä on sen toimeenpano, ollenkaan harkintavaltaa, jolloin toimeenpano on puhtaasti automaattista ja perustuu yksinomaan yhteisön lainsäädäntöön eikä edellytä välissä olevien sääntöjen soveltamista (ks. asia C-125/06 P, komissio v. Infront WM, tuomio 13.3.2008, Kok., s. I-1451, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 101 §:ssä (ks. edellä 11 kohta) säädetään tästä, että yksikään edellä 10 kohdassa kuvattuihin luokkiin kuuluva lähetystoiminnan harjoittaja ei saa lähettää suorana lähetyksenä yksinoikeudella Yhdistyneen kuningaskunnan luetteloon sisällytettyä tapahtumaa. Viestintävirasto voi antaa oikeudet saaneelle lähetystoiminnan harjoittajalle luvan kyseisen lähetyksen lähettämiseen suorana ja yksinoikeudella ainoastaan, jos yksikään toiseen näistä luokista kuuluva lähetystoiminnan harjoittaja ei ole ilmaissut kiinnostustaan hankkia kyseisen tapahtuman lähetysoikeuksia ja jos muut edellä 13 kohdassa mainitut edellytykset ovat täyttyneet.

34 Kyseisestä lainsäädännöstä seuraa, että maailmanmestaruuskilpailujen, joiden direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa tarkoitettu järjestäjä FIFA on, lähetysoikeuksien luovuttamisella Yhdistyneen kuningaskunnan lainkäyttövaltaan kuuluville lähetystoiminnan harjoittajille niin, että muilta saman jäsenvaltion

lainkäyttövaltaan kuuluvilta lähetystoiminnan harjoittajilta, jotka ovat ilmoittaneet olevansa kiinnostuneita niiden hankkimisesta, otetaan pois mahdollisuus lähettää kyseinen tapahtuma kokonaan tai osittain kyseisessä valtiossa, ei ole tällaisesta yksinoikeuslausekkeesta tavallisesti aiheutuvia oikeusvaikutuksia.

35 Vaikka on totta, että kyseiset oikeudelliset seuraukset perustuvat Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädäntöön eivätkä riidanalaiseen päätökseen, riidanalaisella päätöksellä direktiivin 89/552 3 a artiklan 3 kohdan perusteella käynnistetyllä vastavuoroista tunnustamista koskevalla menettelyllä luodaan kuitenkin jäsenvaltioille velvollisuus turvata kyseiset seuraukset. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava se, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat noudattavat Yhdistyneessä kuningaskunnassa kyseisen jäsenvaltion luetteloon sisällytettyjen tapahtumien televisiointia koskevia edellytyksiä, sellaisina kuin Yhdistynyt kuningaskunta on ne määritellyt hyväksytyissä ja Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistuissa toimenpiteissään. Velvollisuus saavuttaa tällainen tulos vaikuttaa kuitenkin suoraan sellaisten muiden jäsenvaltioiden kuin Yhdistyneen kuningaskunnan lainkäyttövaltaan kuuluvien lähetystoiminnan harjoittajien oikeusasemaan, jotka haluavat ostaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa alun perin FIFAn hallussa olleita lähetysoikeuksia (ks. vastaavasti edellä 32 kohdassa mainittu asia komissio v. Infront WM, tuomion 62 ja 63 kohta).

36 Riidanalaisella päätöksellä käynnistetty vastavuoroista tunnustamista koskeva menettely velvoittaa siis jäsenvaltiot estämään sen, että niiden lainkäyttövaltaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat panevat täytäntöön edellä 34 kohdassa kuvatun kaltaiset oikeudet, joten FIFA on tilanteessa, jossa sillä alun perin olleisiin oikeuksiin vaikutetaan myös silloin, kun niitä tarjotaan julkisesti lähetystoiminnan harjoittajille, jotka eivät kuulu Yhdistyneen kuningaskunnan vaan jonkin toisen jäsenvaltion lainkäyttövaltaan.

37 Tästä seuraa, että riidanalaisella päätöksellä on välittömiä vaikutuksia FIFAn oikeusasemaan sillä alun perin olleiden oikeuksien osalta eikä sillä jätetä jäsenvaltioille

lainkaan harkintavaltaa tavoitellun tuloksen, joka on asetettu automaattisesti ja joka perustuu yksinomaan yhteisön lainsäädäntöön riippumatta niiden erityisten menetelmien sisällöstä, jotka kansalliset viranomaiset ottavat käyttöön kyseisen tuloksen saavuttamiseksi, osalta (ks. vastaavasti edellä 32 kohdassa mainittu asia komissio v. Infront WM, tuomion 60 ja 61 kohta).

38 Riidanalainen päätös koskee siis FIFAa suoraan.

39 Siitä, koskeeko riidanalainen päätös FIFAa erikseen, on huomautettava, että päätös koskee erikseen muita kuin niitä, joille se on osoitettu, ainoastaan silloin, kun se vaikuttaa niihin niille tunnusomaisten erityispiirteiden tai sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottuvat kaikista muista ja ne voidaan näin ollen yksilöidä samalla tavalla kuin se, jolle päätös on osoitettu (ks. edellä 32 kohdassa mainittu asia komissio v. Infront WM, tuomion 70 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Nyt käsiteltävässä asiassa ei ole kiistetty sitä, etteivätkö maailmanmestaruuskilpailut olisi niihin liittyvien lähetysoikeuksien oikeudellisesta luonteesta ja alkuperästä riippumatta direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa tarkoitettu tapahtuma siinä mielessä, että ne järjestää ennakkoon kyseisten oikeuksien myymiseen laillisesti oikeutettu järjestäjä, ja etteikö FIFA olisi kyseinen järjestäjä. Tämä tilanne oli voimassa myös riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, joten FIFA oli täysin yksilöitävissä kyseisenä ajankohtana.

41 Lisäksi FIFA mainitaan nimeltä riidanalaisessa päätöksessä, koska sen liitteen englanninkielisessä toisinnossa viitataan ”jalkapalloilun maailmanmestaruuskilpailujen lopputurnaukseen” (The FIFA World Cup Finals Tournament).

42 Riidanalainen päätös koskee siis FIFAa erikseen.

43 Belgian kuningaskunta on väittänyt, että unionin yleisellä tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida kansallisten toimenpiteiden laillisuutta EY 230 artiklan yhteydessä ja että FIFA ei ole riitauttanut Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamia toimenpiteitä kansallisissa tuomioistuimissa; tästä on huomautettava, että FIFA riitauttaa kanteellaan etenkin sen riidanalaisen päätöksen 1 artiklan laillisuuden, jolla kyseessä olevat toimenpiteet on todettu yhteensopiviksi yhteisön lainsäädännön kanssa.

44 Tästä seuraa, että unionin yleistä tuomioistuinta pyydetään nyt käsiteltävässä asiassa tutkimaan kyseisen toteamuksen laillisuus, eikä sillä, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamia toimenpiteitä ole riitautettu kansallisissa tuomioistuimissa, ole millään tavalla vaikutusta kanteen – joka on lisäksi nostettu EY 230 artiklassa määrätyssä määräajassa – tutkittavaksi ottamiseen (ks. vastaavasti edellä 15 kohdassa mainittu asia Infront WM v. komissio, tuomion 109 kohta).

45 Belgian kuningaskunnan väitteet kanteen tutkimatta jättämisestä on näin ollen hylättävä.

2. *Asiakysymys*

46 FIFA vetoaa pääosin kuuteen kanneperusteeseen, joista ensimmäinen koskee perustelujen puuttumista, toinen direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdan rikkomista, kolmas sen omaisuudensuojan loukkaamista, neljäs perustamissopimuksen palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien määräysten rikkomista, viides perustamissopimuksen

kilpailua koskevien määräysten rikkomista ja kuudes perustamissopimuksen sijoittautumisvapautta koskevien määräysten rikkomista.

47 Ennen kuin ryhdytään tutkimaan FIFAn esittämiä kanneperusteita, on tarkasteltava muutamia yleisiä seikkoja, jotka on otettava huomioon arvioitaessa kyseisten kanneperusteiden perusteltavuutta.

48 Aluksi on huomautettava, että direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdalla konkretisoidaan jäsenvaltioilla oleva mahdollisuus rajoittaa yleistä etua koskevista pakottavista syistä yhteisön primaarioikeudessa vahvistettujen perusvapauksien käyttämistä audiovisuaalisella alalla.

49 Vaikka jäsenvaltioiden direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdan nojalla hyväksymiä toimenpiteitä sovelletaan syrjimättä sekä jäsenvaltion alueelle sijoittautuneisiin että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin yrityksiin, kyseiset toimenpiteet voidaan katsoa EY 49 artiklassa tarkoitetuksi palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukseksi, jos ne hyödyttävät tiettyjä jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita yrityksiä (ks. vastaavasti C-398/95, SETTG, tuomio 5.6.1997, Kok., s. I-3091, 16 kohta ja asia C-250/06, United Pan-Europe Communications Belgium ym., tuomio 13.12.2007, Kok., s. I-11135, 37 ja 38 kohta). Samoin kyseiset toimenpiteet voivat rajoittaa sijoittautumisvapautta, jos ne ovat omiaan asettamaan muiden jäsenvaltioiden yhtiöt tosiasiallisesti tai oikeudellisesti epäedullisempaan asemaan kuin toimenpiteet hyväksyneen sijoittautumisvaltion yhtiöt (ks. vastaavasti asia C-255/97, Pfeiffer, tuomio 11.5.1999, Kok., s. I-2835, 19 kohta).

50 Tällaisia perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia voidaan kuitenkin rajoittaa yleistä etua koskevista pakottavista syistä, kunhan rajoituksilla voidaan saavuttaa niillä tavoiteltava päämäärä eivätkä ne mene pidemmälle kuin on tarpeen sen saavuttamiseksi (ks. vastaavasti edellä 49 kohdassa mainitut asia Pfeiffer, tuomion 19 kohta ja asia United Pan-Europe Communications Belgium ym., tuomion 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Tästä on huomautettava, että sananvapaus, sellaisena kuin sitä suojellaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen 10 artiklassa, kuuluu perusoikeuksiin, jotka on turvattu yhteisön oikeusjärjestyksessä, ja se on yleiseen etuun liittyvä pakottava syy, jolla voidaan perustella tällaiset rajoitukset (ks. vastaavasti edellä 49 kohdassa mainittu asia United Pan-Europe Communications Belgium ym., tuomion 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 10 artiklan 1 kappaleen mukaan sananvapaus sisältää lisäksi vapauden vastaanottaa tietoja.

52 Kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 19 perustelukappaleessa huomautetaan, Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat nyt käsiteltävässä asiassa palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksia. Kuten direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleesta seuraa, direktiivin 89/552 3 a artiklassa tarkoitetuilla toimenpiteillä pyritään kuitenkin suojaamaan tiedonsaantioikeutta ja takaamaan televisiolähetysten laaja saatavuus yleisölle silloin, kun on kyse kansallisista tai muista kuin kansallisista yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista. Direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleen mukaan tapahtuma on erityisen merkittävä silloin, kun se on ainutlaatuinen, kun se kiinnostaa suurta yleisöä Euroopan unionissa taikka tietyssä jäsenvaltiossa tai tietyn jäsenvaltion merkittävässä osassa ja kun se järjestetään ennakkoon ja sen järjestäjällä on oikeus myydä tapahtuman lähetysoikeudet.

53 Tästä seuraa, että kun direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet koskevat yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia, ne ovat perusteltavissa yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä, mitä FIFA ei sitä paitsi ole kiistänyt.

54 Kuten edellä 50 kohdassa on huomautettu, kyseessä olevilla toimenpiteillä on myös voitava varmistaa niillä tavoiteltavan päämäärän saavuttaminen, eikä niillä voida mennä pidemmälle kuin on tarpeen sen saavuttamiseksi.

55 Direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleen ulottuvuudesta on lopuksi huomautettava ensinnäkin, että direktiivin 89/552 3 a artiklalla, johon kyseisessä perustelukappaleessa viitataan, ei yhdenmukaisteta nimenomaisia tapahtumia, joita jäsenvaltiot voivat pitää yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä. Siitä kyseisen artiklan versiosta poiketen, joka on Euroopan parlamentin tekemässä päätöksessä neuvoston vahvistamasta yhteisestä kannasta direktiivin 97/36 antamiseksi (EYVL 1996, C 362, s. 56) ja jossa viitataan nimenomaisesti kesä- ja talviolympialaisiin, jalkapallon maailmanmestaruuskisoihin ja jalkapallon Euroopan mestaruuskisoihin, kyseisessä säännöksessä ei näet viitata nimenomaisiin tapahtumiin, jotka voidaan sisällyttää kansallisiin luetteloihin.

56 Tästä seuraa, että direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleen ei voida mieltää johtavan siihen, että maailmanmestaruuskilpailujen sisällyttäminen yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien kansalliseen luetteloon olisi automaattisesti yhteensoveltuvaa yhteisön oikeuden kanssa, kuten komissio toteaa. Kyseisen perustelukappaleen ei sitäkään suuremmalla syyllä voida ymmärtää osoittavan, että maailmanmestaruuskilpailut voitaisiin aina pätevästi sisällyttää kokonaisuudessaan tällaiseen luetteloon riippumatta siitä, minkälaista kiinnostusta kyseisen kilpailun ottelut herättävät asianomaisessa jäsenvaltiossa.

57 Kun otetaan huomioon edellä 48–53 kohdassa esitetyt arviot, kyseisessä perustelukappaleessa edellytetään sitä vastoin, että kun jäsenvaltio sisällyttää maailmanmestaruuskilpailujen ottelut luetteloon, jonka se on päättänyt vahvistaa, sen ei tarvitse esittää komissiolle antamassaan ilmoituksessa erityisiä perusteluja niiden luonteesta yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä tapahtumina.

58 FIFAn esittämien kanneperusteiden perusteltavuutta on arvioitava näiden seikkojen pohjalta.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee perustelujen puuttumista

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

59 FIFAn mukaan komissio ei ole esittänyt riidanalaisessa päätöksessä mitään syitä, jotka perustelisivat kaikkien maailmanmestaruuskilpailujen 64 ottelun sisällyttämisen Yhdistyneen kuningaskunnan luetteloon. Maailmanmestaruuskilpailut tosin mainitaan direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa esimerkkinä yhteiskunnallisesti erityisen merkittävästä tapahtumasta, mutta se ei FIFAn mukaan tarkoita sitä, että kaikkien maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden voidaan automaattisesti katsoa olevan niin merkittäviä tai että ne on saatettava yleisön saataville rajoituksetta. Mistään ei myöskään voida päätellä, että kyseinen perustelukappale viittaisi maailmanmestaruuskilpailuihin kokonaisuudessaan. Päinvastoin on niin, että kyseisten kilpailujen ottelujen jakaminen yhtäältä erittäin tärkeisiin otteluihin, joihin sisältyvät välierät, loppuottelu ja kyseisen maajoukkueen ottelut eli nyt käsiteltävässä asiassa yhden Yhdistyneen kuningaskunnan maajoukkueen ottelut, joita voidaan pitää kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä tapahtumina,

ja toisaalta muihin kuin erittäin tärkeisiin otteluihin, joihin sisältyvät kaikki muut ottelut, joita ei välttämättä voida luonnehtia tällä tavalla, olisi pettämätön ja vastaisi muiden jäsenvaltioiden, jotka ovat ilmoittaneet direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdan mukaisesti toimenpiteistään, käyttöön ottamaa menetelmää. Komissio on itsekin hyväksynyt tällaisen ottelujen ryhmittelyn direktiivin 89/552 3 a artiklan soveltamista koskevassa työmuistiossa CC TVSF(97).

60 Katsoessaan, että yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien valintaan kohdistunut valvonta oli puhtaasti vähimmäisvaatimukset täyttävää ja käytännöllisesti katsoen tarpeetonta, komissio ei kantajan mukaan noudattanut velvollisuuttaan tarkastaa yksityiskohtaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteiden yhteensopivuus yhteisön oikeuden kanssa, minkä vuoksi se ei ole perustellut riidanalaisessa päätöksessä asianmukaisesti kaikkien maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden luonnehtimista kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäväksi tapahtumaksi.

61 FIFA korostaa myös, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset eivät ole ottaneet huomioon vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen katsojalukuja 25.6.1998 päivätyssä päätöksessään (ks. edellä 7 kohta), koska kyseinen turnaus loppui 12.7.1998, kun taas komissio on perustanut 28.7.2000 tehdyn päätöksensä kyseisiin tietoihin. Kyseiset viranomaiset eivät myöskään ole ottaneet huomioon mainittuja lukuja, ennen kuin ne antoivat luettelonsa komissiolle tiedoksi uudelleen 5.5.2000 (ks. edellä 14 kohta).

62 Kun otetaan huomioon, että kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut on sisällytetty luetteloon, jota 25.6.1998 päivätty päätös koskee (ks. edellä 7 kohta), komission olisi kantajan mukaan huolimatta Advisory Group on listed eventsin (ks. edellä 9 kohta), toimivaltaisten kulttuuri-, media- ja urheiluministeriön virkamiesten sekä Office of Fair Tradingin (OFT, Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailuviranomainen)

ehdotuksista ja ministeriön alkuperäisestä kannasta, jossa suositeltiin vain erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttämistä, pitänyt perustella päätöstään hyväksyä kaikkien Yhdistyneen kuningaskunnan otteluiden sisällyttäminen luetteloon. Lisäksi komission olisi pitänyt ottaa selvää vuosien 1998, 2002 ja 2006 maailmanmestaruuskilpailujen katsojaluvuista sen sijaan, että se heinäkuussa 2000 toisti sellaisenaan seitsemän vuotta aikaisemmin tekemänsä päätöksen. FIFA toteaa tästä, että komissio kertoo itse ottaneensa huomioon vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen katsojaluvut 28.7.2000 tekemässään päätöksessä siitä huolimatta, ettei niitä ollut käytettävissä Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksyessä 25.6.1998 luettelonsa, mikä vahvistaa sen, että tuoreemmat tiedot olisi tullut ottaa huomioon riidanalaisen päätöksen tekohetkellä. Lisäksi FIFA korostaa, että edellä 15 kohdassa mainitussa asiassa Infront WM vastaan komissio antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ottanut kantaa muihin kumoamisperusteisiin kuin muotovaatimusten noudattamatta jättämistä koskevaan perusteeseen, jonka perusteella se kumosi 28.7.2000 tehdyn päätöksen.

63 FIFA huomauttaa, että komissio ja Yhdistynyt kuningaskunta kävivät keskinäistä kirjeenvaihtoa elokuun 2006 ja helmikuun 2007 välillä. Se korostaa, että oikeutta tutustua asiakirjoihin koskevat hallinnolliset menettelyt on käynnistetty sekä yhteisön tasolla että kansallisella tasolla, mutta tulos ei ole ollut FIFAn kannalta suotuisa. FIFA katsoo, että komission olisi pitänyt esittää riidanalaisessa päätöksessä kaikki ne seikat, jotka koskivat sen arviota Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteiden ja erityisesti vuoden 1998, 2002 ja 2006 maailmanmestaruuskilpailujen katsojalukujen yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa, sekä kyseisen kirjeenvaihdon sisältö siltä osin kuin se otti huomioon sen sisältämät tiedot riidanalaista päätöstä tehdessään.

64 Lopuksi FIFA toteaa, ettei riidanalaisen päätöksen perusteluja voida täydentää oikeudenkäyntivaiheessa, joten mitään niistä perusteista, joihin on vedottu ensimmäistä kertaa unionin yleisessä tuomioistuimessa – tällaisia ovat esimerkiksi komission vastineessaan esittämät perusteet – ei tässä yhteydessä voida ottaa huomioon, eikä niiden näyttöarvolla asiakysymyksen osalta ole mitään merkitystä.

65 Edellä esitetystä seuraa, että sen arvionsa vuoksi, jonka mukaan kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut – eivätkä vain erittäin tärkeät ottelut – ovat Yhdistyneelle kuningaskunnalle yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia, komissio ei ole noudattanut perusteluvelvollisuuttaan ja se on siis rikkonut EY 253 artiklaa.

66 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana tämän kanneperusteen perusteltavuuden.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

67 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklan mukainen perusteluvelvollisuus määräytyy kyseisen säädöksen, päätöksen tai muun toimenpiteen luonteen mukaan, ja perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluvelvollisuutta on arvioitava asiaan liittyvien asianhaarojen perusteella, ja näitä ovat erityisesti toimenpiteen sisältö, esitettyjen perusteluiden luonne sekä intressi, joka niillä, joille toimenpide on osoitettu tai joita se koskee suoraan ja erikseen, voi olla saada selvennystä tilanteeseen. Perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, sillä tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimenpiteen perustelut EY 253 artiklan vaatimukset, on otettava huomioon toimenpiteen sanamuodon lisäksi asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-265/97 P, VBA v. Florimex ym., tuomio 30.3.2000, Kok., s. I-2061, 93 kohta).

68 FIFA syyttää komissiota siitä, ettei tämä ole erityisesti perustellut päätelmäänsä, jonka mukaan kaikkia maailmanmestaruuskilpailujen otteluita eikä vain erittäin tärkeitä otteluita on pidettävä Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen

merkittävinä. Lisäksi on korostettava sitä, että kirjallisessa vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen prosessinjohtotoimena esittämään kysymykseen (ks. edellä 25 kohta) FIFA on nimenomaisesti vahvistanut sen, mikä epäsuorasti ilmeni useista sen kirjelmien kohdista, eli sen, että se katsoi, että erittäin tärkeiden maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden, sisällyttäminen kansalliseen luetteloon oli yhteensopivaa yhteisön oikeuden kanssa, kunhan myös selkeän ja avoimen menettelyn vaatimuksia noudatetaan.

69 Vaikka on totta, että direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa ei oteta kantaa ratkaisevaan kysymykseen siitä, onko kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut vai vain osa niistä sisällytettävä yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien kansalliseen luetteloon, minkään pätevän seikan perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, että lähtökohtaisesti pelkästään erityisen tärkeät ottelut voitaisiin luokitella tällaisiksi ja että ne voisivat tästä syystä kuulua tällaiseen luetteloon.

70 Maailmanmestaruuskilpailuja voidaan näet kohtuudella pitää pikemminkin yhtenä tapahtumakokonaisuutena kuin sellaisten yksittäisten tapahtumien kokoelmana, jotka on jaettu erittäin tärkeisiin ja muihin kuin erittäin tärkeisiin otteluihin. On laajalti tunnettua, että maailmanmestaruuskilpailuiden yhteydessä muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden tulokset ratkaisevat joukkueiden kohtalon, joten joukkueiden osallistuminen erittäin tärkeisiin otteluihin – kuten otteluihin, joihin kyseessä oleva maajoukkue osallistuu – voi riippua niistä. Näin ollen muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ratkaistaan kyseessä olevan maajoukkueen vastustajat kilpailun seuraavissa vaiheissa. Muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden tulokset voivat lisäksi ratkaista jopa sen, onko kyseinen maajoukkue mukana kilpailun seuraavassa vaiheessa.

71 Kun otetaan huomioon tämä erityinen asiayhteys, jonka perusteella maailmanmestaruuskilpailuja on mahdollista pitää yhtenä tapahtumakokonaisuutena, kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 18 perustelukappaleessa korostetaan, komission ei tarvinnut perustella yksityiskohtaisemmin arviointiaan muista kuin erittäin tärkeistä

otteluista, etenkään kun merkitykselliset tilastotiedot eivät osoita, että kyseisiä otteluita seuraisi järjestelmällisesti hyvin vähäinen määrä televisionkatsojia (ks. jäljempänä 122–129 kohta). Nämä seikat ovat mahdollistaneet sen, että komissio on voinut perustella päätöksensä myös viittaamalla siihen, että maailmanmestaruuskilpailuilla on Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityinen kaikupohja, koska ne ovat erityisen suosittuja suuren yleisön eivätkä pelkästään jalkapalloa yleensä seuraavien keskuudessa, kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan.

72 Tästä seuraa, että riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 6 ja 18 perustelukappaleessa olevat perustelut (ks. edellä 18 kohta) mahdollistavat sen, että FIFA voi ymmärtää syyt, joiden vuoksi komissio katsoi, että kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut voitiin pätevästi sisällyttää luetteloon Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista ja että unionin yleinen tuomioistuin voi tutkia kyseisen päätelmän paikkansapitävyyden, joten riidanalainen päätös täyttää tältä osin EY 253 artiklassa asetetut edellytykset.

73 Se, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityisen merkittävien tapahtumien luettelon hyväksymismenettelyn yhteydessä tietyt tahot olivat ehdottaneet, että luetteloon sisällytettäisiin vain erittäin tärkeät ottelut, ei voi kyseenalaistaa tätä päätelmää. Kun nimittäin otetaan huomioon se, että muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden merkitys perustelee sen, että maailmanmestaruuskilpailuja voidaan pitää kokonaisuudessaan yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä tapahtumana, se, että tietyt virkamiehet tai neuvoa antavat elimet ovat tehtäviensä puitteissa ehdottaneet ministerille vain erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttämistä luetteloon, ei merkitse sitä, että komissiolla olisi velvollisuus selittää, miksi ministeri ei ole tehnyt virhettä omaksuessaan erilaisen kannan, joka on myös perusteltavissa.

74 Sama pätee väitteisiin, jotka koskevat sellaisen komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kirjeenvaihdon olemassaoloa, johon riidanalaisessa päätöksessä ei

viitata. Koska riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittävät, komissiota ei näet voida moittia siitä, ettei se ole sisällyttänyt riidanalaiseen päätökseen enempää perusteluja. Muutenkin kysymys siitä, ilmeneekö muista seikoista, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut eivät itse asiassa ole Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä, koskee riidanalaisen päätöksen asiaratkaisun lainmukaisuutta, ja se tutkitaan toisen kanneperusteen yhteydessä (ks. jäljempänä 118–129 kohta).

75 Väitteestä, jonka mukaan vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen katsojaluvut eivät olleet käytettävissä 25.6.1998, jolloin Yhdistyneen kuningaskunnan luettelo hyväksyttiin (ks. edellä 7 kohta), kun taas komissio on perustanut päätöksensä kyseisiin lukuihin, on todettava, että mikään ei estä jäsenvaltiota esittämästä komissiolle tietoja, jotka liittyvät kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia koskevan luettelon hyväksymispäivän jälkeiseen aikaan, eikä komissiota ottamasta niitä huomioon. Tällaiset tiedot voivat sitä paitsi johtaa siihen, että komissio pyytää kyseessä olevaa jäsenvaltiota muuttamaan toimenpiteitään, jotta niistä tulisi yhteisön oikeuden mukaisia, mahdollisimman ajantasaisten tietojen perusteella. Tätä tulkintaa tukee se, että direktiivin 89/552 3 a artiklan 2 kohdassa kehotetaan jäsenvaltioita alistamaan toimenpiteensä komissiolle jo ennen niiden toteuttamista.

76 Komissio ei näin ollen ole esittänyt erityisesti riidanalaisessa päätöksessä syytä, jonka vuoksi se on päättänyt ottaa huomioon seikkoja, joita ei ollut olemassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luettelon laatimishetkellä.

77 Ensimmäinen kanneperuste on näin ollen hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdan rikkomista

78 Tämä kanneperuste koostuu kahdesta osasta, joista ensimmäinen perustuu siihen, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteitä ole toteutettu selkeän ja avoimen menettelyn mukaisesti, ja toinen siihen, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut eivät ole kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä.

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten noudattama menettely

– Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

79 FIFA huomauttaa, että kaikkien maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden sisällyttämistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon on luonnehtinut tietty läpinäkymättömyys ja että se on itsessään käsittämätöntä. Tästä FIFA huomauttaa, että ministeri ei ole noudattanut ministeriön toimivaltaisilta virkamiehiltä, Advisory Group on listed eventsiltä ja Office of Fair Tradingin pääjohtajalta saamiaan yksimielisiä neuvoja eikä seurannut ministeriön alkuperäistä kantaa ja että valinnan syitä ei ole koskaan paljastettu. Niiden syiden paljastamatta jättäminen, joiden vuoksi ministeriö on poikennut riippumattomista suosituksista, ei ole sellaisten selkeyden ja avoimuuden vaatimusten mukaista, joiden tulisi ohjata kyseessä olevaa menettelyä. Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ovat lisäksi virheellisesti väittäneet 23.9.1999 päivätyssä asiakirjassa, että vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailuja koskevat katsojaluvut oli otettu huomioon riidanalaisen päätöksen tekemisessä 25.6.1998 (ks. edellä 61 kohta), minkä komissio olisi voinut helposti huomata.

80 Vuoden 1994 maailmanmestaruuskilpailuja koskevissa katsojaluvuissa on kantajan mukaan myös huomattava matemaattinen virhe. Vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen luvuilla tai vuoden 1994 luvuilla ei kuitenkaan missään tapauksessa voida perustella sitä, että kaikki kyseisen turnauksen ottelut on sisällytetty luetteloon. Luettelon toinen tiedoksianto, joka toteutettiin 5.5.2000 (ks. edellä 14 kohta), ei kantajan mukaan mitenkään vaikuta edellä kuvattuun tilanteeseen, koska vuoden 1998 lukuja ei ole tosiasiallisesti tarkasteltu uudelleen ennen uutta tiedoksiantoa.

81 Koska kaikkien ottelujen sisällyttämisen Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon taustalla olevat syyt eivät ensinnäkään selvästikään olleet samat, jotka kyseisen jäsenvaltion viranomaiset olivat ilmoittaneet komissiolle, ja koska ensin mainittuja syitä ei toisekseen paljastettu, komissio saattoi kantajan mukaan tulla vain siihen tulokseen, että kansallinen menettely ei täyttänyt direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa asetettuja selkeyden ja avoimuuden vaatimuksia. Näin ollen komissio teki virheen katsoessaan, että mainittu menettely oli selkeä ja avoin. Tämä kanneperuste ei koske kansallisen menettelyn pätevyyttä sinänsä, vaan komission sitä koskevan arvioinnin lainmukaisuutta.

82 FIFA korostaa, että sellainen kuuleminen, jonka ministeriö järjesti yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien valintakriteereistä, ei muuta kantajan näkemyksiä, koska kantaja ei riitauta kyseisten kriteerien asianmukaisuutta.

83 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana FIFAn väitteiden oikeellisuuden.

– Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

84 Alustavasti on huomautettava, että direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa ei esitetä erityisiä seikkoja siitä, minkälaisia kansallisella tasolla yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luettelon laatimiseksi omaksuttujen menettelyjen on oltava. Kyseisessä säännöksessä jätetään jäsenvaltioille laaja harkintavalta järjestää kyseiset menettelyt niiden vaiheiden, mahdollisen asianomaisten henkilöiden kuulemisen ja hallinnollisten valtuuksien jaon osalta, vaikka siinä täsmennetäänkin, että menettelyjen on oltava kokonaisuudessaan selkeitä ja avoimia.

85 Perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämiselle kansallisin toimenpitein asetetuilla rajoituksilla, joita on perusteltu yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä, on lisäksi voitava varmistaa niillä tavoiteltavan päämäärän saavuttaminen, eivätkä ne saa mennä pidemmälle kuin on tarpeen sen saavuttamiseksi (ks. edellä 50 kohta).

86 Näin ollen myös silloin, kun direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kaltaisilla kansallisilla lainsäädännöillä pyritään suojaamaan oikeutta sananvapauteen (ks. edellä 51–53 kohta), tällaisen politiikan toteuttamiseksi tarkoitetuista toimenpiteistä johtuvien vaatimusten on joka tapauksessa oltava oikeassa suhteessa mainittuun päämäärään, eikä niiden soveltamista koskevissa yksityiskohtaisissa säännöissä saa syrjiä toisten jäsenvaltioiden kansalaisia (ks. vastaavasti asia C-379/87, Groener, tuomio 28.11.1989, Kok., s. 3967, Kok. Ep. X, s. 275, 19 kohta ja asia C-112/00, Schmidberger, tuomio 12.6.2003, Kok., s. I-5659, 82 kohta).

87 Menettelyjen, jotka jäsenvaltiot ottavat käyttöön yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luettelon laatimiseksi, on juuri tässä yhteydessä oltava selkeitä ja

avoimia sikäli, että niiden on perustuttava objektiivisiin kriteereihin, jotka ovat etukäteen henkilöiden, joita asia koskee, tiedossa, jotta estetään se, että jäsenvaltioilla olevaa harkintavaltaa päättää niiden luetteloihin sisällytettävistä nimenomaisista tapahtumista käytettäisiin mielivaltaisesti (ks. vastaavasti edellä 49 kohdassa mainittu asia United Pan-Europe Communications Belgium ym., tuomion 46 kohta). Vaikka on näet totta, että jonkin tapahtuman sisällyttäminen luetteloon edellyttää direktiivin 89/552 3 a artiklan mukaan sitä, että tapahtuma on yhteiskunnallisesti erityisen merkittävä, sellaisten erityisten kriteerien vahvistaminen etukäteen, joiden nojalla tätä merkitystä arvioidaan, on olennaista, jotta kansalliset päätökset tehdään avoimesti ja sen harkintavallan puitteissa, joka kansallisilla viranomaisilla on tältä osin (ks. jäljempänä 112 kohta).

88 Vaatimus menettelyn selkeydestä ja avoimuudesta edellyttää myös sitä, että menettelyyn liittyvissä säännöksissä todetaan elin, jolla on toimivalta laatia tapahtumia koskeva luettelo, sekä edellytykset, joiden täyttyessä henkilöt, joita asia koskee, voivat esittää huomautuksensa.

89 Pelkästään sellaisten seikkojen olemassaolo, joilla pyritään mitätöimään kansallisen viranomaisen arvio tietyn nimenomaisen tapahtuman yhteiskunnallisesta merkittävyydestä, ei koske noudatetun menettelyn selkeyttä eikä avoimuutta vaan kyseisen arvion sisältöä. Samoin on silloin, kun kyseiset seikat muodostuvat neuvoa-antavien elinten tai toimivaltaisen viranomaisen yksikköjen esittämistä lausunnoista.

90 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava ensinnäkin, että FIFA riitauttaa Yhdistyneen kuningaskunnan omaksuman menettelyn selkeyden ja avoimuuden siltä osin kuin sen johdosta luetteloon on sisällytetty kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut eikä vain erittäin tärkeitä otteluita.

91 Seuraavaksi on todettava, ettei FIFAn esittämillä moitteilla voida kyseenalaistaa komission arviointia sen menettelyn selkeydestä tai avoimuudesta, jota ministeri on noudattanut Yhdistyneen kuningaskunnan yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloa laadittaessa (ks. edellä 7–9 kohta). Toisin kuin FIFA väittää, direktiivin 89/552 3 a artiklassa vahvistetun selkeyttä ja avoimuutta koskevan vaatimuksen tarkoituksena ei nimittäin myöskään ole pakottaa toimivaltaista kansallista viranomaista esittämään syitä, joiden vuoksi se ei ole ottanut huomioon sille kuulemismenettelyn kuluessa esitettyjä lausuntoja tai huomautuksia.

92 Tämä arviointi on hyväksyttävä sitäkin suuremmalla syyllä tarkasteltaessa maailmanmestaruuskilpailuja, jotka mainitaan direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa ja joita voidaan kohtuudella pitää yhtenä tapahtumakokonaisuutena pikemmin kuin sellaisten yksittäisten tapahtumien kokoelmana, jotka on jaettu erittäin tärkeisiin ja muihin kuin erittäin tärkeisiin otteluihin (ks. jäljempänä 70 kohta).

93 Jos siis henkilö, jota asia koskee, katsoo, että kuulemismenettelyn aikana esitetyissä lausunnoissa tai toimivaltaisen viranomaisen yksiköiden kannoissa on seikkoja, jotka mitätöivät kyseisen viranomaisen lopullisen arvion kyseisen tapahtuman yhteiskunnallisesta merkittävyydestä, hänellä on mahdollisuus ensinnäkin kyseenalaistaa kyseinen arvio kansallisissa tuomioistuimissa ja toiseksi riitauttaa unionin yleisessä tuomioistuimessa tämän arvion hyväksymisestä mahdollisesti tehty komission päätös, kuten FIFAkin tekee nyt käsiteltävän kanneperusteen toisen osan yhteydessä.

94 Väitteistä, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten huomioon ottamia katsojalukuja, on todettava, että myös niillä kyseenalaistetaan komission asiakysymystä koskeva arviointi, joka liittyy siihen, oliko ministeriön kanta, joka koski muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden yhteiskunnallista merkitystä kyseiselle

jäsenvaltiolle, perusteltu. Ne eivät siis koske myöskään kysymystä siitä, oliko Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten omaksuma menettely selkeä ja avoin.

95 Väitteestä, jonka mukaan vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen katsojaluvut eivät olleet käytettävissä 25.6.1998, jolloin Yhdistyneen kuningaskunnan luettelo hyväksyttiin (ks. edellä 7 kohta), mutta jonka mukaan komissio on perustanut päätöksensä kyseisiin lukuihin, on todettava, että se on hylättävä edellä 75 kohdassa esitetyistä syistä.

96 FIFAn väitteillä ei siis osoiteta, että komissio olisi tehnyt virheen katsoessaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan omaksuma menettely, joka koski maailmanmestaruuskilpailujen sisällyttämistä kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon, oli selkeä ja avoin.

97 Toisen kanneperusteen ensimmäinen osa on siis hylättävä.

Muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden yhteiskunnallinen merkitys Yhdistyneessä kuningaskunnassa

– Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

98 Tämän kanneperusteen tueksi FIFA vetoaa ensinnäkin siihen, että muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ei jalkapalloharrastajia lukuun ottamatta ole erityistä kaikupohjaa, ja toiseksi siihen, että kyseisiä otteluita ei ole perinteisesti lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla eivätkä ne ole kiinnostaneet suurta joukkoa televisionkatsojia. Tästä

seuraa, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut eivät täytä komission riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 6 ja 18 perustelukappaleessa käyttämää kahta kriteeriä, joten komissio on tehnyt tältä osin virheen.

99 FIFAn mukaan ei voida pätevästi väittää, että kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut olisivat Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia eli ainutlaatuisia tapahtumia, jotka kiinnostavat suurta yleisöä, kuten ne on direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa mainittu.

100 Tässä yhteydessä FIFA tuo esiin sen, että vaikka jäsenvaltiot voivat valita vapaasti ne tapahtumat, joita ne pitävät yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä, komissiolla on velvollisuus tarkastaa tämän valinnan lainmukaisuus yhteisön oikeuden näkökulmasta perusteellisesti. Jäsenvaltioiden harkintavalta asiassa ei siis oikeuta niitä ottamaan siihen mielivaltaista kantaa, harkintavalta ei ole rajaton eivätkä jäsenvaltioiden valinnat ole ensisijaisia, hallitsevia eivätkä etenkään kiistämättömiä totuuksia.

101 Nyt käsiteltävässä asiassa tehdyt tutkimukset vahvistavat sen, että henkilöt, jotka eivät yleensä seuraa jalkapalloa, osoittavat vain hyvin vähäistä kiinnostusta muita kuin erittäin tärkeitä otteluita kohtaan. FIFA korostaa myös, ettei se riitauta lainsäätäjän valintaa antaa direktiivin 89/552 3 a artiklassa tarkoitettuja säännöksiä yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista, vaan komission riidanalaisessa päätöksessä tälle käsitteelle antaman ulottuvuuden. FIFA tuo tässäkin yhteydessä esiin sen, että erittäin tärkeitä otteluita voidaan perustellusti pitää mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä, mikä sitä paitsi vastaa FIFAn omaa menettelytapaa. Tällaisen menettelytavan mukaan välierät, loppuottelu ja niihin liittyvät kyseisen maan maajoukkueen ottelut sekä maailmanmestaruuskilpailujen avausottelu on lähetettävä suorana lähetyksenä vapaasti saatavilla olevalla kanavalla.

102 Lisäksi Broadcast Audience Research Board -tutkimusyhtiön tietokantaan perustuvasta tutkimuksesta ilmenee, että niiden muiden kuin jalkapalloharrastajien, jotka ovat katsoneet vähintään 30 perättäistä minuuttia kaikkia muita kuin erittäin tärkeitä maailmanmestaruuskilpailujen otteluita vuonna 2006, keskimääräinen määrä oli vain 2,8 prosenttia kokonaiskatsojamäärästä, kun taas muiden kuin jalkapalloharrastajien, jotka ovat katsoneet vähintään 30 perättäistä minuuttia kaikkia erittäin tärkeitä maailmanmestaruuskilpailujen otteluita, osuus oli 14,7 prosenttia, saman määrän loppuottelua katsoneiden osuus 18,5 prosenttia, välieriä katsoneiden osuus 7,1 prosenttia ja Englannin maajoukkueen otteluita katsoneiden osuus 17 prosenttia.

103 Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle toimittamista tiedoista FIFA huomauttaa uudelleen, että vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailuja koskevat tiedot eivät olleet käytettävissä 25.6.1998 eli päivänä, jolloin kyseisessä jäsenvaltiossa erityisen merkittäviä tapahtumia koskeva luettelo vahvistettiin (ks. edellä 7 kohta), kun taas 23.9.1999 päivätyssä asiakirjassa (ks. edellä 79 kohta) viitattiin keskimäärin 8 590 000 katsojaan, jotka olivat seuranneet kyseisen turnauksen otteluja. Lukuun ottamatta sitä, että tämä luku oli arvioitu yläkanttiin – oikea luku oli 6 518 000 televisionkatsojaa – kyseisessä asiakirjassa ei esitetä mitään tietoja siitä, kuinka merkittäviä muut kuin erittäin tärkeät ottelut olivat suurelle yleisölle Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tuloksessa nimittäin yhtäältä otettiin huomioon myös erittäin tärkeät ottelut, ja toisaalta siinä ei eroteltu jalkapalloharrastajia ja ei-jalkapalloharrastajia, koska viimeksi mainitut päättävät kaikesta huolimatta katsoa maailmanmestaruuskilpailujen ottelun, koska he pitävät sitä yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä. Edellä 102 kohdassa mainitun tutkimuksen tulokset osoittavat kantajan mukaan, että jos jalkapalloharrastajia ei oteta lukuun, muut kuin erittäin tärkeät ottelut eivät suuremmin kiinnosta suurta yleisöä, joten kyseisillä otteluilla ei ole kaikupohjaa mainitun yleisön keskuudessa. Nämä johtopäätökset ovat komission päätöskäytännön mukaisia. Kyseinen toimielin on siis tehnyt virheen katsoessaan, että muut kuin erityisen merkittävät tapahtumat ovat merkittäviä ei-jalkapalloharrastajille.

104 Komissio on kantajan mukaan tehnyt virheen myös katsoessaan, että kaikki maailmanmestaruuskilpailujen ottelut on perinteisesti lähetetty suorana lähetyksenä maksuttomilla televisiokanavilla, koska vuoden 1994 maailmanmestaruuskilpailujen otteluista 16:ta, vuoden 1998 otteluista kahdeksaa ja vuoden 2002 otteluista kahdeksaa ei lähetetty suorana lähetyksenä maksuttomilla televisiokanavilla, vaikka niistä osaa

ei edes pelattu samaan aikaan toisen ottelun kanssa. Lisäksi kahdeksan vuoden 2006 maailmanmestaruuskilpailujen muuta kuin erittäin tärkeää ottelua lähettivät vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 98 §:ssä mainittuun toiseen ryhmään kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat (ks. edellä 10 kohta). Vuoden 1994, 1998 ja 2002 maailmanmestaruuskilpailuissa noudatettu lähetystapa merkitsi sitä paitsi sitä, ettei ottelua lähetetty lainkaan, jos se pelattiin samaan aikaan kuin jokin toinen ottelu.

105 Vuosien 1994, 1998, 2002 ja 2006 maailmanmestaruuskilpailujen katsojalukutiedoista, jotka olivat saatavilla riidanalaisen päätöksen tekohetkellä, ilmenee kantajan mukaan sitä paitsi, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut kiinnostavat vain murtoosaa siitä määrästä televisionkatsojia, jotka katsovat erittäin tärkeitä otteluita. Lisäksi vuoden 1994 ja 1998 maailmanmestaruuskilpailujen muita kuin erittäin tärkeiden otteluiden katsojalukuja ei, toisin kuin komissio väittää, voida missään tapauksessa pitää poikkeuksellisen suurina, kun otetaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan väkiluku ja erittäin tärkeiden otteluiden katsojaluvut.

106 Vuoden 1994 maailmanmestaruuskilpailujen suorana lähetetyistä otteluista yhdeksän ja vuoden 2002 vastaavista 23 sai alle 3 000 000 televisionkatsojaa, vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen suorana lähetetyistä otteluista 12 sai alle 5 000 000 televisionkatsojaa ja vuoden 2006 maailmanmestaruuskilpailujen suorana lähetetyistä otteluista viisi sai 65 000–96 000 televisionkatsojaa.

107 Näin ollen ne kaksi edellytystä, joita komissio on käyttänyt todetessaan, että muut kuin erittäin tärkeät maailmanmestaruuskilpailujen ottelut ovat Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä eli että niillä on kyseisessä jäsenvaltiossa erityinen kaikupohja ja että ne on aina lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla ja ne ovat kiinnostaneet lukuisia televisionkatsojia, eivät kantajan mukaan todellisuudessa täyttyneet.

108 FIFAn mukaan ei myöskään voida väittää, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut olisivat Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä, vaikka kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä ei velvoiteta televisiolähetystoiminnan harjoittajia lähettämään niitä ja vaikka tällaisia velvollisuuksia on sitä vastoin olemassa muiden tapahtumien osalta. Lisäksi FIFA vastaa komission väitteeseen, jonka mukaan on mahdotonta lähettää samalla kanavalla kaksi samaan aikaan pelattavaa maailmanmestaruuskilpailujen ottelua, että jos kyseiset ottelut todella olisivat yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia, lähetystoiminnan harjoittaja voisi lähettää ne samaan aikaan kahdella eri kanavallaan (kuten BBC 1 ja BBC 2) tai myöntää toiselle lähetystoiminnan harjoittajalle alalisenssin. Komission väitteestä, jonka mukaan luvuissa, joihin FIFA vetoaa, ei oteta huomioon päivää eikä kellonaikaa, jolloin kyseinen ottelu lähetettiin, FIFA huomauttaa, etteivät kyseiset tekijät merkittävästi vaikuta katsojalukuihin, ja viittaa lukuisiin esimerkkeihin vuosien 1994–2006 maailmanmestaruuskilpailujen otteluista väitteensä tueksi.

109 FIFA toteaa lisäksi, että koska tapahtuma, jota pidetään yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä tietyssä yhteiskunnassa, ei ole sitä välttämättä toisessa, komission väite, jonka mukaan viittaus maailmanmestaruuskilpailuihin direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa koskee kaikkia maailmanmestaruuskilpailujen otteluita, ei ole puolustettavissa. FIFAn mukaan olisi lisäksi epäloogista pitää maailmanmestaruuskilpailuja jakamattomana tapahtumana, koska ne järjestetään useassa vaiheessa, kun Yhdistyneen kuningaskunnan luettelossa on muita erillisistä otteluista koostuvia tapahtumia, kuten kriketin maailmanmestaruuskilpailut, joita pidetään jaettavina tapahtumina. Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Belgian kuningaskuntaa lukuun ottamatta kaikki muut jäsenvaltiot ovat laatineet sellaisen tapahtumaluettelon, johon on sisällytetty vain tietyt ottelut, jotka vastaavat maailmanmestaruuskilpailujen erittäin tärkeitä otteluita, ja komissio on hyväksynyt nämä listat. Tämä seikka osoittaa kantajan mukaan sen, ettei maailmanmestaruuskilpailuja ole välttämättä pidettävä jakamattomana tapahtumana.

110 FIFA vetoaa siihen, että jos – toisin kuin se on argumenteissaan todennut – direktiivin 3 a artiklan 1 kohta on ymmärrettävä niin, että maailmanmestaruuskilpailuja on

kokonaisuudessaan pidettävä direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa tarkoitettuna yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä tapahtumana, on katsottava, että kannekirjelmässä ja joka tapauksessa vastauskirjelmässä on implisiittisesti vedottu EY 241 artiklaan perustuvaan poikkeukseen tästä säännöksestä. Kyseisen poikkeuksen yhteydessä FIFA vetoaa kaikkiin perusteisiin, joiden tarkoituksena on osoittaa, että sen mukaan mikään ei oikeuta pitämään maailmanmestaruuskilpailuja kokonaisuudessaan ainutlaatuisena yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä tapahtumana.

111 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana tämän toisen kanneperusteen osan perusteltavuuden ja korostaa, ettei FIFA ole pätevästi voinut esittää EY 241 artiklan perusteella väitettä direktiivin 97/36 osalta.

– Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

112 Ensiksi on huomautettava, että kun direktiivin 89/552 3 a artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on määriteltävä tapahtumat, jotka ovat niissä yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa tarkoitetulla tavalla, siinä tunnustetaan jäsenvaltioille tässä yhteydessä huomattava harkintavalta.

113 Toiseksi on todettava, että riippumatta siitä, että direktiivin 89/552 3 a artiklalla ei yhdenmukaisteta nimenomaisia tapahtumia, joita jäsenvaltio voi pitää yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä (ks. edellä 55 ja 56 kohta), maailmanmestaruuskilpailujen mainitseminen direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa merkitsee sitä, ettei komissio voi katsoa kyseisen kilpailun otteluiden sisällyttämisen tapahtumien luetteloon olevan ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa sillä perusteella, että asianomainen jäsenvaltio ei ilmoita sille erityisiä syitä, jotka perustelisivat niiden yhteiskunnallisen merkittävyyden (ks. edellä 57 kohta). Komission mahdollisesti tekemä

päätelmä, jonka mukaan maailmanmestaruuskilpailujen sisällyttäminen kokonaisuudessaan jäsenvaltion yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon on yhteensoveltuvaa yhteisön oikeuden kanssa sillä perusteella, että kyseistä turnausta voidaan ominaisuuksiltaan pitää pätevästi yhtenä tapahtumakokonaisuutena, voidaan kuitenkin kyseenalaistaa sellaisten erityisten seikkojen perusteella, jotka osoittavat, ettei muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ole kyseiselle valtiolle yhteiskunnallisesti tällaista merkitystä.

114 Kuten edellä 55 ja 56 kohdassa on todettu, direktiivin 97/36 johdanto-osan 18 perustelukappaleessa ja direktiivin 89/552 3 a artiklassa ei nimittäin tarkastella kysymystä siitä, voidaanko maailmanmestaruuskilpailut sisällyttää pätevästi kokonaisuudessaan yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon riippumatta siitä, millaista kiinnostusta kyseiset ottelut ja etenkin muut kuin erittäin tärkeät ottelut herättävät asianomaisessa jäsenvaltiossa.

115 Keskusteluilla direktiivin 97/36 laillisuudesta siltä osin kuin kyse on koko maailmanmestaruuskilpailujen eikä pelkästään niiden erittäin tärkeiden otteluiden luonnehtimisesta yhteiskunnallisesti erityisen merkittäväksi tapahtumaksi (ks. edellä 110 kohta) ei siis ole kohdetta, eikä kyseisen direktiivin johdanto-osan 18 perustelukappaleessa tarkastella tätä kysymystä. Ei siis ole tarvetta ottaa kantaa siihen, onko FIFA voinut pätevästi esittää EY 241 artiklan nojalla tätä koskevan väitteen vastauskirjelmässään tai onko katsottava, että tällainen väite on implisiittisesti esitetty kannekirjelmävaiheessa.

116 Kolmanneksi maailmanmestaruuskilpailuja voidaan, kuten edellä 69 ja 70 kohdassa on todettu, kohtuudella pitää pikemminkin yhtenä tapahtumakokonaisuutena kuin sellaisten yksittäisten tapahtumien kokoelmana, jotka on jaettu erittäin tärkeisiin ja muihin kuin erittäin tärkeisiin otteluihin, joten ministerin lähestymistapa kuuluu niiden harkintavallan piirin.

117 Lisäksi muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden merkitys perustuu jo yksistään siihen, että ne ovat osa kyseistä turnausta, samalla tavalla kuin kiinnostus nousee muissa urheilulajeissa, joita kohtaan se on tavallisesti rajallista, silloin kun niissä kilpaillaan olympialaisten yhteydessä.

118 Tästä seuraa, ettei komissio ole tehnyt minkäänlaista virhettä, kun se ei ole kyseenalaistanut näkemystä, jonka mukaan maailmanmestaruuskilpailujen yhteiskunnallista merkitystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa arvioitaessa ei ole tehtävä eroa erittäin tärkeiden ja muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden välille, vaan kyseistä turnausta on tarkasteltava kokonaisuutena eikä yksittäisten tapahtumien sarjana (riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 6 ja 18 perustelukappale, ks. edellä 18 kohta).

119 FIFAn tästä nyt käsiteltävän kanneperusteen yhteydessä esittämät väitteet eivät vaikuta riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 6 ja 18 perustelukappaleessa ilmaistuihin arvioihin.

120 Se, että niiden muiden kuin jalkapalloharrastajien, jotka ovat katsoneet 30 perättäistä minuuttia kaikkia muita kuin erittäin tärkeitä vuosien 1998, 2002 ja 2006 maailmanmestaruuskilpailujen otteluita, prosenttiosuus on vain 2,8 (ks. edellä 102 kohta), ei nimittäin ole ratkaisevaa, koska kaikilla muilla kuin erittäin tärkeillä otteluilla ei välttämättä tarvitse olla erityistä yhteiskunnallista merkitystä Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jotta maailmanmestaruuskilpailut voitaisiin pätevästi sisällyttää kokonaisuudessaan kyseisen jäsenvaltion tällaisten tapahtumien luetteloon. Sen perustelemiseksi, ettei erittäin tärkeiden ja muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden välille tehdä eroa niiden yhteiskunnallisen merkityksen mukaan, on sitä vastoin riittävää, että edellä 70 kohdassa kuvattu ominaisuus koskee tiettyjä muita kuin erittäin tärkeitä otteluita, joiden määrää ja osanottajia ei voida täsmentää luetteloa laadittaessa tai lähetysoikeuksia hankittaessa. Tästä seuraa, että kyseisen tutkimuksen yhteydessä tehdyissä kyselyissä käytetty kriteeri on ollut liian rajoittava eikä se näin ollen ole soveltunut maailmanmestaruuskilpailujen rakenteeseen eikä niihin ominaispiirteisiin,

jotka kyseisten kilpailujen on täytettävä, jotta niitä voidaan kokonaisuudessaan pitää yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä tapahtumana.

121 Tämä toteamus kumoaa myös FIFAn väitteen, joka perustuu siihen, ettei tiettyjä vuosien 1994, 1998 ja 2002 maailmanmestaruuskilpailujen muita kuin erittäin tärkeitä otteluja lähetetty suorana lähetyksenä tai että niiden lähettäjinä olivat vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 98 §:ssä tarkoitetut toiseen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat (ks. edellä 10 kohta). Toisin kuin FIFA väittää, riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 18 perustelukappaleessa (ks. edellä 18 kohta) ei myöskään viitata sellaisiin otteluihin, jotka on aina lähetetty suorana lähetyksenä, vaan otteluihin, jotka on aina lähetetty maksuttomilla televisiokanavilla, mikä vastaa saman päätöksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa mainittua neljättä kriteeriä.

122 Vuosien 1994, 1998, 2002 ja 2006 maailmanmestaruuskilpailujen muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden katsojalukuihin perustuvat väitteet (ks. edellä 105 kohta) eivät voi myöskään menestyä.

123 Tässä yhteydessä on korostettava, että – toisin kuin FIFA väittää – muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden katsojaluvut eivät erittäin tärkeiden otteluiden katsojalukuihin verrattuina osoita, että ensin mainitut eivät olisi kiinnostaneet suuria määriä televisionkatsojia. FIFAn toimittamista tilastoista nimittäin ilmenee, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut saivat keskimäärin 60 prosenttia niistä televisionkatsojista, jotka katsoivat vuoden 1994 maailmanmestaruuskilpailujen erittäin tärkeitä otteluita, kun taas vuonna 1998 tämä prosenttiosuus oli 43 prosenttia, vuonna 2002 30 prosenttia ja vuonna 2006 33 prosenttia. Vaikka kyseiset luvut ovatkin pienempiä kuin erittäin tärkeiden otteluiden luvut, on kuitenkin niin, ettei muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttäminen yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien kansalliseen luetteloon edellytä, että ne saisivat saman määrän televisionkatsojia kuin erittäin tärkeät ottelut. Nyt käsiteltävässä asiassa kyseisten lukujen ei voida mieltää edustavan sellaisten televisionkatsojien määrää, jonka tällaiset ottelut olisivat tavallisesti saaneet Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jotka eivät ole osa

maajoukkueiden tasolla pelattavaa merkittävää kansainvälistä jalkapalloturnausta ja joissa kyseisen jäsenvaltion maajoukkue ei myöskään pelaa.

124 Yhdistyneen kuningaskunnan komissiolle lähettämästä, 24.3.1999 päivätystä ilmoituksesta, jonka sisältö on kannekirjelmän liitteessä olevassa asiakirjassa, jonka otsikkona on ”Luonnos vastaukseksi 23.12.1998 päivättyyn komission kirjeeseen”, ilmenevät useat seikat vahvistavat tämän arvion. Kyseisen asiakirjan liitteessä E on analyysi vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen katsojaluvuista. Siitä ilmenee, että Alankomaiden ja Jugoslavian välinen muu kuin erittäin tärkeä ottelu, jonka tuloksesta riippui Englannin joukkueen vastustaja siinä tapauksessa, että Englanti voittaisi Argentiinan, kiinnosti noin 10 550 000:aa televisionkatsojaa, ja että kannekirjelmän liitteenä olevassa toisessa asiakirjassa, jonka otsikko on ”Suorien lähetysten katsojatiedot Yhdistyneessä kuningaskunnassa” samaksi luvuksi on ilmoitettu 10 605 000 televisionkatsojaa (jäljempänä analyyttiset katsojatiedot). Samaan aikaan Brasilian ja Chilen välinen muu kuin erittäin tärkeä ottelu kiinnosti 10 630 000:aa televisionkatsojaa sekä Nigerian ja Tanskan välinen muu kuin erittäin tärkeä ottelu kiinnosti 10 320 000:aa televisionkatsojaa, ja nämä tiedot ovat linjassa analyyttisten katsojatietojen kanssa, vaikka mikään näistä otteluista ei vaikuttanut minkään Yhdistyneen kuningaskunnan maajoukkueen etenemiseen. Lisäksi Kamerunin maajoukkue sai kummankin asiakirjan mukaan noin 9 180 000 televisionkatsojaa keskimäärin kahdelle ottelulle, jotka lähetettiin suorana lähetyksenä vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen yhteydessä ja joista ensimmäinen oli Itävaltaa ja toinen Italiaa vastaan, kun taas Yhdysvaltojen ja Iranin välinen ottelu sai 7 940 000 televisionkatsojaa sekä Espanjan ja Bulgarian välinen ottelu 7 910 000 televisionkatsojaa. Lopuksi kummankin asiakirjan mukaan Jamaikan maajoukkueen kaksi ottelua, ensimmäinen Kroatiaa ja toinen Argentiinaa vastaan, saivat keskimäärin 7 890 000 televisionkatsojaa ja näistä ensin mainittu 10 234 000 televisionkatsojaa.

125 On vielä lisättävä, että saman Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten ilmoituksen mukaan vuoden 1998 Football Association Cupin (kansallinen jalkapalloturnaus, Englannin cup) loppuottelu kiinnosti 7 810 000:aa televisionkatsojaa, mikä osoittaa

sen merkityksen, jonka muut kuin erittäin tärkeät ottelut, jotka pelataan maailmanmestaruuskilpailujen yhteydessä, saavat verrattuna edellisessä kohdassa esitettyihin katsojalukuihin.

126 Tässä yhteydessä on korostettava, että analyyttisten katsojatietojen mukaan vuoden 1994 maailmanmestaruuskilpailujen muista kuin erittäin tärkeistä otteluista 16 sai 7 196 000–11 625 000 televisionkatsojaa, kun taas kahdeksan sai 5 669 000–6 926 000 televisionkatsojaa. Vuoden 1998 maailmanmestaruuskilpailujen osalta samasta asiakirjasta ilmenee, että muista kuin erittäin tärkeistä otteluista 21 sai 7 161 000–10 632 000 televisionkatsojaa ja 13 sai 5 254 000–6 761 000 televisionkatsojaa. Vuoden 2002 maailmanmestaruuskilpailujen osalta analyyttisistä katsojatiedoista ilmenee, että 24 muuta kuin erittäin tärkeää ottelua sai 3 073 000–5 317 000 televisionkatsojaa. Vuoden 2006 maailmanmestaruuskilpailujen osalta analyyttisistä katsojatiedoista ilmenee, että 11 muuta kuin erittäin tärkeää ottelua sai 7 058 000–9 645 000 televisionkatsojaa, kun taas 15 saman kategorian ottelua sai 5 000 000–6 692 000 televisionkatsojaa.

127 Sekä absoluuttisesti että suhteellisesti vuoden 1998 Football Association Cupin loppuottelun katsojalukuihin verrattuina kyseisistä luvuista ilmenee, että muut kuin erittäin tärkeät ottelut saivat Yhdistyneessä kuningaskunnassa poikkeuksellisen suuria katsojamääriä, mitä ei voi selittää millään muulla tavalla kuin sillä, että kyseiset ottelut kuuluivat maailmanmestaruuskilpailujen otteluohjelmaan. Nämä katsojaluvut vahvistavat siis edellä 69, 70 ja 117 kohdassa esitetyt näkemykset ja tukevat riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 18 perustelukappaleessa esitettyä kantaa, jonka mukaan maailmanmestaruuskilpailujen ottelut – muut kuin erittäin tärkeät ottelut mukaan lukien – ovat perinteisesti kiinnostaneet lukuisia televisionkatsojia.

128 Ne väitetysti poikkeuksellisen alhaiset katsojaluvut, joihin FIFA vetoaa ja jotka koskevat tiettyjä muita kuin erittäin tärkeitä otteluita (ks. edellä 106 kohta), eivät voi

kyseenalaistaa tätä johtopäätöstä. Tästä on huomautettava, että kaikki vuoden 1994 maailmanmestaruuskilpailujen yhdeksän ottelua, jotka lähetettiin suorana lähetyksenä ja jotka saivat alle 3 000 000 televisionkatsojaa, alkoivat kello 00.30 GMT, koska turnaus järjestettiin Yhdysvalloissa. Aikaero selittää samoin tiettyjen vuoden 2002 maailmanmestaruuskilpailujen, jotka pidettiin Etelä-Koreassa ja Japanissa, katsojaluvut. Niistä 23 muusta kuin erittäin tärkeästä ottelusta, joihin FIFA vetoaa ja jotka saivat alle 3 000 000 televisionkatsojaa, 14 siis alkoi aikavälillä 6.15–7.15 GMT ja yhdeksän alkoi aikavälillä 8.25–12.15 GMT. Se, että aikaero yhdistettynä kyseisten otteluiden pelaamisaikaan on vuosien 1994 ja 2002 kilpailujen osalta havaitun ilmiön syy, ilmenee siitä, että sellaiset muut kuin erittäin tärkeät ottelut, joita ei lähetetty liian aikaisin aamulla eikä työaikana, saivat huomattavasti suurempia katsojalukuja, kuten edellä 126 kohdassa on kuvattu. Lisäksi asiassa T-385/07, johon tämä asia on yhdistetty suullista käsittelyä varten (ks. edellä 24 kohta), toimitettuun vastineeseen liitetyssä lehdistötiedotteessa FIFA itse vahvistaa aikaeron, joka ratkaisee tietyn ottelun pelaamisajan kussakin maassa, merkityksen, koska tämän seikan tiedetään olevan tekijä, joka on vaikuttanut katsojalukuihin Aasiassa ja Euroopassa vuosien 2002 ja 2006 maailmanmestaruuskilpailujen aikana.

129 Vuoden 2002 maailmanmestaruuskilpailujen osalta kaikki 12 muuta kuin erittäin tärkeää ottelua, joihin FIFA vetoaa, on lähetetty 13.30–16.30 GMT välillä eli työaikana. Niistä vuoden 2006 maailmanmestaruuskilpailujen viidestä muusta kuin erittäin tärkeästä ottelusta, jotka todellakin saivat erittäin alhaisia katsojalukuja, on riittävää todeta, että Paraguayn ja Trinidad-Tobagon välinen ottelu, joka pelattiin samaan aikaan kuin Englannin ja Ruotsin välinen ottelu, sai 18 464 000 katsojaa. Costa Rican ja Puolan välinen ottelu alkoi kello 14.28, ja se pelattiin samaan aikaan kuin Ecuadorin ja Saksan välinen ottelu, jota seurasi 2 725 000 televisionkatsojaa. Iranin ja Angolan välinen ottelu alkoi kello 14.30, ja se pelattiin samaan aikaan kuin Portugalin ja Meksikon välinen ottelu, jota seurasi 2 301 000 televisionkatsojaa. Norsunluurannikon ja Serbia-Montenegron välinen ottelu pelattiin samaan aikaan kuin Alankomaiden ja Argentiinan välinen ottelu, joka sai 8 740 000 televisionkatsojaa, kun taas Ukrainan ja Tunisian välinen ottelu alkoi kello 15.00, ja se pelattiin samaan aikaan kuin Saudi-Arabian ja

Espanjan välinen ottelu, jota seurasi 1 872 000 televisionkatsojaa. Nämä seikat ovat objektiivisia syitä, jotka selittävät sen, miksi muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden katsojaluvut poikkeavat normaaleista katsojaluvuista (ks. edellä 126 kohta).

130 Näin ollen muita kuin erittäin tärkeitä otteluita koskevat katsojaluvut vahvistavat edellä 118 kohdassa esitetyn arvion sen sijaan, että ne kumoaisivat sen.

131 Edellä 127 kohdassa esitetty päätelmä ei myöskään ole ristiriidassa [EY] 81 artiklan soveltamisesta (asia IV/32.150 – Eurovisio) 10.5.2000 tehdyn komission päätöksen 2000/400/EY (EYVL L 151, s. 18) johdanto-osan 40 perustelukappaleessa esitetyn päätelmän kanssa, johon FIFA viittaa (ks. edellä 103 kohta). Kyseisen perustelukappaleen mukaan kansainväliset urheilutapahtumat kiinnostavat yleisöä yleensä enemmän kuin kansalliset tapahtumat, jos katsojan kotimaata edustava joukkue tai maan mestari osallistuu tapahtumaan. Sen sijaan kansainväliset tapahtumat, joihin ei osallistu kotimaata edustavaa joukkuetta tai urheilijaa, eivät yleensä herätä suurta kiinnostusta. Suuressa enemmistössä tapauksista yksi Yhdistyneen kuningaskunnan maajoukkueista kuitenkin osallistuu maailmanmestaruuskilpailuihin. Vaikka näin ei poikkeuksellisesti olisikaan, se, ettei mikään kyseinen jäsenvaltion maajoukkueista osallistu maailmanmestaruuskilpailuihin, todetaan tavallisesti vasta kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luettelon laatimisen ja myös asianomaista vuotta koskevien televisiointioikeuksien luovuttamisen jälkeen.

132 Väitteestä, joka koskee sitä, ettei muille kuin erittäin tärkeille otteluille ole asetettu lähetysvelvollisuutta (ks. edellä 108 kohta), on riittävää todeta, että valinta olla asettamatta televisiolähetystoiminnan harjoittajalle velvollisuutta lähettää tapahtuma ei millään lailla merkitse sitä, että kyseinen tapahtuma ei olisi direktiivin 89/552 3 a artiklassa tarkoitettu yhteiskunnallisesti erityisen merkittävä tapahtuma, edes silloin kun tällaisten velvollisuuksien asettaminen kuuluu kansallisen lainsäätäjän yleensä noudattamiin käytäntöihin. Mainitun artiklan tarkoitus on nimittäin

suhteellisuusperiaatetta noudattaen estää se, että televisiolähetyksiin liittyvien yksinoikeuksien vuoksi jonkin jäsenvaltion suurella yleisöllä ei olisi mahdollisuutta seurata tiettyjä tapahtumia vapaasti saatavilla olevista televisiolähetyksistä. Sen tarkoituksena ei siis ole epäsuorasti pakottaa niitä valtioita, jotka haluavat myöntää tällaisen suojan, velvoittamaan vapaasti saatavilla olevaa televisiopalvelua lähettämään kyseisiä tapahtumia. Jos jäsenvaltioiden olisi velvoitettava vapaasti saatavilla oleva televisiopalvelu lähettämään tapahtuma, jotta se voitaisiin sisällyttää pätevästi luetteloon kyseisessä yhteiskunnassa erityisen merkittävistä tapahtumista, kyseisellä säännöksellä olisi vaikutuksia, jotka ylittävät sen tavoitteen.

133 Se, että Yhdistynyt kuningaskunta on omaksunut muiden tapahtumien, kuten kriketin maailmanmestaruuskilpailujen, osalta erilaisen lähestymistavan tai että jotkin muut jäsenvaltiot ovat sisällyttäneet omiin luetteloihinsa lähinnä maailmanmestaruuskilpailujen erittäin tärkeitä otteluita, ei vaikuta edellä esitettyihin näkemyksiin, joiden perusteella on pätevästi voitu katsoa, että maailmanmestaruuskilpailut ovat kokonaisuudessaan kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävä tapahtuma. Koska direktiivin 89/552 3 a artiklalla ei nimittäin toteuteta yhdenmukaistamista tiettyjen sellaisten tapahtumien tasolla, joita jäsenvaltiot voivat pitää yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä (ks. edellä 55 kohta), monien erilaisten lähestymistapojen, jotka koskevat maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden sisällyttämistä kansalliseen luetteloon, voidaan katsoa myös olevan yhteensopivia kyseisen säännöksen kanssa.

134 Koska FIFAn väitteet, joiden mukaan komissio teki virheitä vahvistaessaan Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten arvion, jonka mukaan maailmanmestaruuskilpailut olivat kokonaisuudessaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävä tapahtuma, on hylättävä, toisen kanneperusteen toinen osa ja siten koko toinen kanneperuste on hylättävä.

Kolmas kanneperuste, joka koskee FIFAn omaisuudensuojan loukkaamista

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

135 FIFA toteaa, että omaisuudensuoja on turvattu yhteisön oikeusjärjestyksessä yhteisön oikeuden yleisperiaatteena. Kyseisen oikeuden käyttämistä voidaan rajoittaa yleisen edun mukaisista syistä, kunhan kyseiset rajoitukset eivät ole suhteettoman ankaria eivätkä koske itse omaisuudensuojan keskeistä sisältöä. Aineettomien oikeuksien käyttö yksinoikeudella käyttämällä tai myöntämällä lisenssejä on FIFAn mukaan omaisuudensuojan keskeistä sisältöä.

136 Koska riidanalaisella päätöksellä on kuitenkin hyväksytty muiden kuin maailmanmestaruuskilpailujen erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttäminen Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon, vaikka kyseisiä otteluita ei voida FIFAn mukaan luonnehtia sellaisiksi, sillä ei ole pelkästään hyväksytty sitä, että FIFAn oikeutta käyttää omaisuuttaan rajoitetaan, vaan sillä on myös tehty tyhjäksi kyseisen oikeuden keskeinen sisältö riippumatta siitä, mitkä sen vaikutukset lähetystoiminnan harjoittajiin ovat. Kielto myöntää yksinoikeuslisenssi minkään maailmanmestaruuskilpailujen ottelun lähettämiseen suorana Yhdistyneessä kuningaskunnassa riistää FIFAlta mielivaltaisesti sen omaisuudensuojan keskeisen sisällön.

137 Millään yleisen edun mukaisella tavoitteella ei FIFAn mukaan voida perustella näin dramaattista ja suhteetonta puuttumista kyseiseen omaisuudensuojaan, koska pelkkien erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttäminen yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon olisi asianmukaista ja riittäisi varsin hyvin takaamaan sen, että kyseiset tapahtumat ovat suuren yleisön saatavilla. FIFA lisää, että yksinoikeuksien myöntäminen ja hankkiminen urheilutapahtumien lähettämistä varten on ratkaisevan tärkeää ja hyvin vakiintunut kauppatapa, jonka komissio on itsekin

sellaiseksi myöntänyt. Yksinoikeus nimittäin lisää merkittävästi oikeuksien arvoa ja mahdollistaa näin sen, että FIFA voi pyrkiä perussääntönsä mukaisiin tavoitteisiin, joten kielto myöntää yksinoikeuksia vaikuttaa niiden keskeiseen sisältöön.

138 Komissio on siis tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan riidanalaisessa päätöksessä, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet olivat oikeassa suhteessa niiden tavoitteeseen eli yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien televisiolähetysten laajan saatavuuden turvaamiseen nähden.

139 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana tämän kanneperusteen.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

140 On muistutettava, kuten asianosaiset ovat yksimielisesti todenneet, että FIFA on direktiivin 97/36 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa tarkoitettu maailmanmestaruuskilpailuiden järjestäjä, joten jokaisen, joka haluaa hyödyntää kyseisen tapahtuman televisiointioikeuksia, on hankittava ne FIFAlta tai sellaiselta henkilöltä, joka on hankkinut ne FIFAlta.

141 Näin ollen on niin, että siltä osin kuin riidanalaisen päätöksen oikeusvaikutukset voivat vaikuttaa kyseisten oikeuksien arvoon (ks. edellä 33–37 kohta), ne vaikuttavat myös FIFAn omaisuudensuojaan.

142 Oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että silloin, kun jäsenvaltio vetoaa EY 46 ja EY 55 artiklan kaltaisiin määräyksiin perustellakseen sellaisen lainsäädännön, joka on omiaan rajoittamaan palvelujen tarjoamisen vapauden tai sijoittautumisvapauden käyttämistä, kyseistä yhteisön oikeudessa sallittua oikeuttamisperustetta tulkittaessa on otettava huomioon yleiset oikeusperiaatteet ja erityisesti perusoikeudet. Kyseiseen kansalliseen säännöstöön voidaan siten soveltaa mainituissa määräyksissä tarkoitettuja poikkeuksia ainoastaan silloin, kun se on niiden perusoikeuksien mukainen, joiden noudattamista unionin tuomioistuimet valvovat (ks. vastaavasti asia C-260/89, ERT, tuomio 18.6.1991, Kok., s. I-2925, Kok. Ep. XI, s. I-221, 43 kohta). Vastaavasti ei myöskään voida hyväksyä sitä, että kansalliseen toimenpiteeseen, joka ei ole omaisuudensuojan kaltaisten perusoikeuksien (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-20/00 ja C-64/00, Booker Aquaculture ja Hydro Seafood, tuomio 10.7.2003, Kok., s. I-7411, 67 kohta) mukainen, voitaisiin soveltaa poikkeuksia, jotka perustuvat siihen, että kyseinen toimenpide pohjautuu yleisen edun mukaisiin pakottaviin syihin, kuten siihen, että suurella yleisöllä on mahdollisuus seurata televisiosta yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia.

143 Omaisuudensuojaa koskevan perusoikeuden periaatetta ei kuitenkaan yhteisön oikeudessa pidetä ehdottomana oikeutena, vaan se on otettava huomioon suhteessa sen tehtävään yhteiskunnassa. Tästä syystä omaisuudensuojaa voidaan rajoittaa, kunhan rajoitukset tosiasiassa palvelevat yleisen edun mukaisia tavoitteita eikä niillä puututa perusoikeuksiin tavoitellun päämäärän kannalta suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä ja jolla loukattaisiin näin suojattujen oikeuksien keskeistä sisältöä (ks. vastaavasti asia C-347/03, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia ja ERSA, tuomio 12.5.2005, Kok., s. I-3785, 119 kohta sekä yhdistetyt asiat C-154/04 ja C-155/04, Alliance for Natural Health ym., tuomio 12.7.2005, Kok., s. I-6451, 126 kohta).

144 Tässä yhteydessä on muistutettava siitä, että edellä 116–134 kohdassa mainituista syistä, ja toisin kuin FIFA väittää, maailmanmestaruuskilpailuja voidaan pätevästi pitää yhtenä tapahtumakokonaisuutena, jolla on Yhdistyneessä kuningaskunnassa erityistä yhteiskunnallista merkitystä, koska muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden

katsojaluvut vahvistavat riidanalaisen päätöksen 6 ja 18 perustelukappaleeseen sisältyvän arvion sen sijaan, että ne kumoaisivat sen. Tässä asiayhteydessä siitä, että maailmanmestaruuskilpailut ovat tapahtumana yksi kokonaisuus, johtuu se, ettei komissio ole tehnyt arviointivirhettä katsoessaan, että kaikkien kyseisen tapahtuman otteluiden sisällyttäminen Yhdistyneen kuningaskunnan luetteloon on oikeasuhteinen toimenpide.

145 On siis todettava, että väite, jonka mukaan muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttämisellä Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon puututaan FIFAn omaisuudensuojaan suhteettomasti ja tavalla, jota ei voida hyväksyä, sen vuoksi, että kyseiset ottelut eivät ole tällaisia tapahtumia, perustuu virheelliseen lähtöoletukseen.

146 Vaikka kyseessä oleva lainsäädäntö on omiaan vaikuttamaan hintaan, jonka FIFA saa maailmanmestaruuskilpailuiden lähetysoikeuksien myöntämisestä Yhdistyneessä kuningaskunnassa, se ei tee myöskään tyhjäksi näiden oikeuksien kaupallista arvoa, koska se ei ensinnäkään velvoita FIFAa luovuttamaan kyseisiä oikeuksia millä hyvänsä ehdoilla ja koska sekä yhteisön oikeus että kansallinen kilpailuoikeus toiseksi suojaavat viimeksi mainittua mahdollisilta kollusiivisilta käytännöiltä ja väärinkäytöltä. Tästä seuraa, ettei komissio ole tehnyt virhettä katsoessaan, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet olivat oikeasuhteisia.

147 Kolmas kanneperuste on siis hylättävä.

Neljäs ja kuudes kanneperuste, jotka perustuvat palvelujen vapaata liikkuvuutta ja sijoittautumisoikeutta koskevien perustamissopimuksen määräysten rikkomiseen

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

148 Näistä kanneperusteista, joita on tarkasteltava yhdessä, ensimmäisen yhteydessä FIFA korostaa, että riidanalainen päätös rajoittaa palvelujen tarjoamisen vapautta, koska se ensinnäkin estää myymästä minkään maailmanmestaruuskilpailujen ottelun lähetysoikeutta yksinoikeudella sellaisille lähetystoiminnan harjoittajille, jotka kuuluvat Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä vahvistettuun toiseen ryhmään (ks. edellä 10 kohta) ja koska muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet tähän ryhmään kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat eivät toiseksi voi lähettää yksinoikeudella maailmanmestaruuskilpailuiden ottelua kyseisessä jäsenvaltiossa. Mahdollisuuden hankkia yksinoikeudella tämäntyyppisiä lähettämistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa koskevia oikeuksia poistaminen vie siis FIFAn mukaan muiden jäsenvaltioiden lainkäyttövaltaan kuuluvilta lähetystoiminnan harjoittajilta kaiken kiinnostuksen saada kyseiset oikeudet, koska se estää niitä lähettämästä mitään maailmanmestaruuskilpailujen ottelua kyseisessä jäsenvaltiossa. Yksinoikeus on nimittäin FIFAn mukaan olennainen niille lähetystoiminnan harjoittajille, jotka haluavat luoda tai kehittää palvelujaan etenkin muissa jäsenvaltiossa kuin siinä, johon ne ovat sijoittautuneet.

149 Vaikka palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitukset näin ollen voidaankin perustella yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, sitä koskevien kansallisten toimenpiteiden on FIFAn mukaan oltava tarpeellisia, asianmukaisia ja oikeasuhteisia. Komission, jolla nyt käsiteltävässä asiassa on näyttövelvollisuus siitä, että nämä edellytykset täyttyvät, pitää tehdä perusteellinen tutkimus ja osoittaa, että se on saanut tästä todisteet.

150 Nämä rajoitukset, jotka muuten myönnetään riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 19 perustelukappaleessa, ovat FIFAn mukaan täysin suhteettomia ja epäasianmukaisia

ja ne olisi voitu poistaa tai niitä olisi voitu lieventää, jos Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon olisi sisällytetty vain ne maailmanmestaruuskilpailujen ottelut, joilla on tällainen merkitys, eli erittäin tärkeät ottelut. Tämä hypoteettinen toimintatapa olisi ollut FIFAn – joka itse edellyttää ensimmäisen ottelun, välierien, loppuottelun ja niihin liittyvien oman maajoukkueen otteluiden lähettämistä maksuttomilla televisiokanavilla – omankin politiikan mukainen, kun taas muut ottelut voidaan lähettää maksullisilla kanavilla. FIFA lisää, että kunkin tapahtuman Yhdistyneen kuningaskunnan luetteloon sisällyttämisen oikeasuhteisuus on arvioitava erikseen, koska kyseinen luettelo on itse asiassa kokoelma päätöksiä, joista jokainen koskee yksittäistä tapahtumaa.

151 Vastauksena Yhdistyneen kuningaskunnan väitteisiin, jotka koskevat viestintäviraston oikeutta antaa lupa suoraan lähetykseen yksinoikeudella, FIFA korostaa, että niillä lähetystoiminnan harjoittajilla, jotka eivät täytä kelpoisuusvaatimuksia, ei ole mitään intressiä hankkia lähetysoikeuksia, jos yksinoikeutta ei ole taattu.

152 Sijoittautumisoikeutta koskevien määräysten rikkomiseen perustuvan kanneperusteen yhteydessä FIFA toteaa, että koska EY 66 artikla on yksi direktiivin 97/36 oikeusperustoista ja koska direktiivin 89/552 3 a artiklan nojalla toteutettujen valtion toimenpiteiden on oltava kaikkien yhteisön oikeuden säännösten ja määräysten mukaisia, kansallisten toimenpiteiden on oltava yhteensopivia muun muassa EY:n perustamissopimuksen sijoittautumisoikeutta koskevien artiklojen kanssa. FIFAn mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan luettelo, joka riidanalaisella päätöksellä on hyväksytty, estää sellaisia lähetystoiminnan harjoittajia, jotka haluavat sijoittautua kyseiseen jäsenvaltioon ja siis tarjota maksutelevisiopalveluja, saamasta yksinoikeutta maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden lähettämiseen.

153 Vaikka onkin totta, että jos sijoittautumisvapautta rajoittavia kansallisia toimenpiteitä sovelletaan kaikkiin henkilöihin tai yrityksiin, jotka harjoittavat toimintaa vastaanottavan jäsenvaltion alueella, ne voivat olla perusteltuja siinä tapauksessa, että ne ovat yleistä etua koskevien pakottavien syiden mukaisia ja soveltuvat sen tavoitteen

saavuttamisen varmistamiseen, johon niillä pyritään, ja että niillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.

154 Koska oikeudet urheilutapahtumien lähettämiseen yksinoikeudella ovat FIFAn mukaan tärkeä väline sijoittautumisoikeuden käyttämisessä, kun uudet toimijat pyrkivät Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoille, se, että mahdollisen uuden toimijan ei mitenkään ole mahdollista lähettää yksinoikeudella maailmanmestaruuskilpailujen ottelua, on sijoittautumisoikeuden rajoitus. Komissio on siis tehnyt virheen riidanalaisessa päätöksessä, kun se ei ole tunnustanut tätä seikkaa.

155 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana FIFAn nyt käsiteltävien kanneperusteiden yhteydessä esittämät väitteet.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

156 Kuten riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 19 perustelukappaleessakin on todettu, on kiistatonta, että direktiivin 89/552 3 a artiklaan perustuva riidanalaisen päätöksen vastavuoroisen tunnustamisen menetelmä rajoittaa EY 49 artiklaan perustuvaa palvelujen tarjoamisen vapautta yhteismarkkinoilla.

157 Kuten FIFA väittää, Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat lisäksi omiaan asettamaan muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet lähetystoiminnan harjoittajat tosiasiallisesti tai oikeudellisesti epäedullisempaan tilanteeseen kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneiden lähetystoiminnan harjoittajien tilanteeseen verrattuna. Huolimatta

siitä, että edellä 10–13 kohdassa kuvattua lainsäädäntöä sovelletaan erotuksetta Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä vahvistettuihin kahteen ryhmään kuuluviin lähetystoiminnan harjoittajiin, tässä yhteydessä on tosiasiassa huomattavasti vähemmän todennäköistä, että yksikään ensimmäiseen ryhmään kuuluva lähetystoiminnan harjoittaja, joka erittäin todennäköisesti on sijoittautunut kyseiseen jäsenvaltioon, ei olisi kiinnostunut lähettämään maailmanmestaruuskilpailuja ja antaisi näin ollen sellaiselle kilpailijalle, joka haluaa sijoittautua kyseiseen jäsenvaltioon, mahdollisuuden saada viestintäviraston lupa lähettää mainittu tapahtuma käytännössä yksinoikeudella (ks. edellä 13 kohta), kuin toisin päin. Tästä seuraa, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat todellakin EY 43 artiklassa määrätyn sijoittautumisvapauden rajoituksia.

158 Nämä palvelujen tarjoamisen vapauden ja sijoittautumisvapauden rajoitukset voivat kuitenkin olla oikeutettuja, koska niiden tarkoituksena on suojata tiedonsaantioikeutta ja taata televisiolähetysten laaja saatavuus yleisölle silloin, kun on kyse kansallisista tai muista kuin kansallisista yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista, niillä lisäedellytyksillä, että kyseiset rajoitukset soveltuvat niille asetetun tavoitteen saavuttamiseen eivätkä ylitä sitä, mikä sen saavuttamiseksi on tarpeen (ks. edellä 48–54 kohta).

159 Tässä yhteydessä on muistutettava siitä, että FIFA riitauttaa riidanalaisen päätöksen laillisuuden palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien perustamissopimuksen määräysten osalta siltä osin kuin komissio on hyväksynyt muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttämisen luetteloon Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävistä tapahtumista. FIFAn mukaan kyseiset ottelut eivät vastaa tätä luonnehdintaa, joten palvelujen tarjoamisen vapauden rajoittaminen on suhteettoman ankaraa.

160 On huomautettava, että FIFAn väitteeseen liittyy sekaannus yhtäältä tapahtuman erityisen yhteiskunnallisen merkityksen, joka on ensimmäinen täytettävä edellytys ja sellainen yleistä etua koskeva pakottava syy, joka voi oikeuttaa perustamissopimuksessa taatun perusvapauden rajoittamisen (ks. edellä 48–53 kohta), ja toisaalta kyseessä olevan rajoituksen oikeasuhteisuuden, joka on toinen edellytys, joka tällaista

vapautta rajoittavan kansallisen lainsäädännön on täytettävä, jotta se voi olla yhteisön oikeuden mukainen (ks. edellä 54 kohta), välillä.

161 Kuten edellä 116–134 kohdasta seuraa, tässä yhteydessä on korostettava, että – toisin kuin FIFA neljännen kanneperusteensa yhteydessä väittää – maailmanmestaruuskilpailuja voidaan pätevästi pitää Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävänä tapahtumana, ja muiden kuin erittäin tärkeiden ottelujen katsojaluvut, vahvistavat – eivätkä kumoa – riidanalaisen päätöksen 6 ja 18 perustelukappaleessa esitettyä arviota. On siis todettava, että väite, jonka mukaan kyseessä olevilla otteluilla ei ole erityistä yhteiskunnallista merkitystä, joten Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat suhteettomia, perustuu joka tapauksessa virheelliseen lähtökohtaan. Väitteellä ei siis voida tehdä pätemättömäksi komission päätelmää siitä, että maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden sisällyttäminen kokonaisuudessaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien otteluiden luetteloon on tavoitteeseensa soveltuvaa ja oikeasuhteista, kun otetaan huomioon, että kyseinen kilpailu on yksi kokonaisuus.

162 Samat näkökohdat soveltuvat myös sijoittautumisvapauteen. Vaikka FIFA kuudetta kanneperustetta koskevassa argumentaatiossaan ei ole nimenomaisesti täsmentänyt sitä, riitauttaako se komission riidanalaisessa päätöksessä ottaman kannan, joka liittyy Yhdistyneen kuningaskunnan luettelon yhteensopivuuteen yhteisön oikeuden kanssa, vain siltä osin kuin komissio on hyväksynyt muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden sisällyttämisen kyseiseen luetteloon, FIFAn kannekirjelmästä ja sen vastauksesta unionin yleisen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen (ks. edellä 68 kohta) kokonaisuutena arvioituina ilmenee, että asia on juuri näin.

163 Edellä 161 kohdassa esitetyistä näkökohdista kuitenkin seuraa, että väitteitä perustamissopimuksen sijoittautumisvapautta koskevien määräysten rikkomisesta ei voida hyväksyä.

164 Neljäs ja kuudes kanneperuste on siis hylättävä.

Viides kanneperuste, joka koskee perustamissopimuksen kilpailumääräysten rikkomista

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat

165 FIFA korostaa, ettei riidanalainen päätös sisällä minkäänlaista analyysiä, joka koskisi sitä kilpailun vääristymää, joka kaikkien maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden sisällyttämisestä Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon aiheutuu. Tämä vääristymä johtuu FIFAn mukaan siitä, niiden lähetystoiminnan harjoittajien määrä pienenee, jotka kilpailevat keskenään saadakseen maailmanmestaruuskilpailujen televisiolähetysoikeudet Yhdistyneessä kuningaskunnassa, mikä vaikuttaa FIFAn tuloihin kyseisen tapahtuman järjestäjänä. Riidanalaisessa päätöksessä ei myöskään yksilöidä niitä tuotteita tai markkinoita, joita siinä tehty analyysi, johon riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 20 ja 21 perustelukappaleet ohjautuvat (ks. edellä 18 kohta), koskee. Merkityksellisten markkinoiden määrittely olisi kuitenkin ollut välttämätöntä, jotta kilpailutilannetta olisi voitu arvioida, varsinkin siksi, että Yhdistyneen kuningaskunnan luettelo koskee neljää eri jalkapalloturnausta.

166 FIFA väittää, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä vahvistettuun ensimmäiseen luokkaan kuuluvien lähetystoiminnan harjoittajien määritelmä on tarkoituksellisesti laadittu niin, että vain kyseisessä jäsenvaltiossa perinteisesti toimineet lähetystoiminnan harjoittajat pystyvät täyttämään säädetyt edellytykset ja näin hankkimaan yksinoikeuden maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden lähettämiseen suorana lähetyksenä yksinoikeudella. Käytännössä kyseiset oikeudet on aina hankkinut – vuodesta 1966 lähtien – yhteistyössä kaksi lähetystoiminnan harjoittajaa eli BBC ja ITV, joten ensinnäkään maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden lähetysoikeuksien

hankinnasta ei ole Yhdistyneessä kuningaskunnassa minkäänlaista kilpailua ja toiseksi BBC:llä ja ITV:llä on kollektiivinen määräävä markkina-asema. Komissio on siis FIFAn mukaan tehnyt virheen todetessaan riidanalaisen päätöksen johdanto-osan 20 perustelukappaleessa, että Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet mahdollistivat tältä osin todellisen ja potentiaalisen kilpailun. Kyseiset toimenpiteet vaikuttavat lisäksi mainosmarkkinoita sekä urheilutapahtumien maksullisilla televisiokanavilla lähettämisen markkinoita vääristävästi.

167 Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöllä myönnetään siis kantajan mukaan BBC:lle ja ITV:lle erityisoikeuksia, eikä se, että kyseisten oikeuksien myöntäminen perustuu objektiivisiin kriteereihin, vaikuta tähän arvioon. Hankkimalla maailmanmestaruuskilpailuja koskevat oikeudet aina yhdessä kyseiset lähetystoiminnan harjoittajat käyttäytyvät kuin kollektiivinen yksikkö. Näin ollen FIFAn mukaan niillä on yhdessä määräävä markkina-asema ja ne saattavat käyttää sitä väärin, jos kyseiset oikeudet myönnetään. FIFA huomauttaa tässä yhteydessä, ettei ole tarpeen varmistaa, että tällaista markkina-aseman väärinkäyttöä on todella tapahtunut, jotta voitaisiin todeta, että jäsenvaltio on rikkonut EY 86 artiklan 1 kohdan ja EY 82 artiklan määräyksiä, sillä väärinkäytön mahdollisuus riittää siihen. Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet ovat luoneet sellaisen markkinarakenteen, joka sallii väärinkäytön ja suosii sitä.

168 BBC ja ITV eivät kantajan mukaan myöskään ole täysimääräisesti hyödyntäneet hankkimiaan lähetysoikeuksia, koska ne eivät lähettäneet suorana lähetyksenä 40:tä neljän viimeisen maailmanmestaruusturnauksen 244 ottelusta. Näin tehdessään ne ovat rajoittaneet tuotantoa, mikä on EY 82 artiklan vastaista. Se, että kyseiset kaksi lähetystoiminnan harjoittajaa hankkivat mainitut oikeudet, on FIFAn mukaan rajoittanut myös markkinoiden kehittymistä sekä maksullisten urheilukanavien markkinoilla että maailmanmestaruuskilpailuihin liittyvän televisiomainonnan markkinoilla, koska yhtä merkittävien urheilutapahtumien lähetysoikeuksien, jotka kaikki ovat maksukanavien hallussa merkittäviä aikoja, hankkimista vaikeuttavat merkittävät alalletulon esteet.

169 FIFA vetoaa myös siihen, että kyseessä olevien erioikeuksien myöntäminen BBC:lle ja ITV:lle yhdessä näitä kahta lähetystoiminnan harjoittajaa sitovan maailmanmestaruuskilpailujen lähetysoikeuksien yhteishankintasopimuksen kanssa, on EY 81 artiklan 1 kohdan vastainen toimenpide, jolla rikotaan myös EY 86 artiklan 1 kohtaa.

170 Komissio kiistää väliintulijoiden tukemana FIFAn väitteiden osuvuuden.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

171 On huomautettava, että FIFAn lausumia tarkastellaan nyt käsiteltävän kanneperusteen yhteydessä kahtena väitteenä.

172 Ensimmäinen väite koskee seurauksia siitä, että kun otetaan huomioon se, miten tärkeää maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden televisiolähetysten yksinoikeus on Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä omaksuttuun toiseen luokkaan kuuluville lähetystoiminnan harjoittajille, nämä eivät ole kiinnostuneita ostamaan lähetysoikeuksia, joihin ei liity yksinoikeutta. FIFAn mukaan tämä johtaa kilpailun rajoittamiseen useilla markkinoilla, kuten mainittujen oikeuksien hankinnan markkinoilla sekä mainosmarkkinoilla ja urheilutapahtumien lähettämisestä maksullisilla kanavilla muodostuvilla markkinoilla, koska niillä toimivien lähetystoiminnan harjoittajien määrä pienenee. FIFA väittää samassa yhteydessä myös, ettei komissio ole määritellyt kyseisiä markkinoita eikä esittänyt arviointiaan mainituista rajoituksista.

173 Tästä on huomautettava, että kyseiset seuraukset perustuvat välillisesti Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteistä aiheutuviin palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksiin. Kuten toisen ja neljännen kanneperusteen yhteydessä on todettu, komissio ei ole tehnyt virhettä katsoessaan, että palveluiden tarjoamisen vapauden rajoitukset, jotka perustuvat kaikkien maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden merkitsemiseen Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloon, ovat perusteltavissa yleiseen etuun liittyvillä pakottavilla syillä eivätkä ne ole tavoitteeseensa soveltumattomia tai suhteettomia. Potentiaalisten kilpailijoiden määrän osalta kyseisistä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksista väistämättä seuraavia vaikutuksia ei siis voida pitää kilpailua koskevien perustamissopimuksen artiklojen vastaisina. Komission ei näin ollen tarvinnut tehdä kyseisistä seurauksista tekemäänsä arviointia yksityiskohtaisempaa arviointia.

174 Toinen väite koskee BBC:lle ja ITV:lle väitetysti myönnettyjä erityisoikeuksia, joilla sallitaan tai mahdollistetaan kyseisillä lähetystoiminnan harjoittajilla merkityksellisillä markkinoilla – eli FIFAn mukaan maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden lähetysoikeuksien markkinoilla – olevan määräävän markkina-aseman väärinkäyttö.

175 EY 86 artiklan 1 kohdassa, joka on valtion toteuttamiin toimenpiteisiin sovellettava kilpailusääntö (asia C-22/98, Becu ym., tuomio 16.9.1999, Kok., s. I-5665, 31 kohta), kielletään jäsenvaltioita lailla, asetuksella tai hallinnollisilla toimenpiteillä asettamasta julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille ne myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, asemaan, johon nämä yritykset eivät voisi itsenäisesti päästä rikkomatta EY 12 artiklan ja EY 81–EY 89 artiklan määräyksiä (ks. vastaavasti asia C-18/88, GB-Inno-BM, tuomio 13.12.1991, Kok., s. I-5941, Kok. Ep. XI, s. I-551, 20 kohta).

176 Vaikka on totta, että kyseisessä määräyksessä tarkoitettuja erityis- tai yksinoikeuksia myönnetään silloin, kun valtio myöntää rajoitetulle määrälle yrityksiä suojaa, joka on omiaan vaikuttamaan olennaisesti muiden yritysten kykyyn harjoittaa kyseistä taloudellista toimintaa samalla alueella olennaisesti samankaltaisilla ehdoilla (asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok., s. I-8089, 24 kohta), Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöllä ei kuitenkaan anneta tällaista suojaa kyseessä oleville lähetystoiminnan harjoittajille.

177 Tällaisista oikeuksista on siten kyse silloin, kun julkinen valta myöntää monopolin (asia C-163/96, Raso ym., tuomio 12.2.1998, Kok., s. I-533, 23 kohta), kun kyseisillä oikeuksilla voidaan estää kilpailijan pääsy markkinoille, joilla oikeuksien haltija toimii, tai lähimarkkinoille niiden haitallisten vaikutusten vuoksi, joita kilpailijan markkinoille pääsyllä olisi mainitun oikeuksien haltijan hoitaman palvelun toimintaan ja kannattavuuteen (edellä 176 kohdassa mainittu asia Ambulanz Glöckner, tuomion 7, 23 ja 25 kohta) tai työvoiman tarpeen vuoksi (edellä 175 kohdassa mainittu asia Becu ym., tuomion 23 kohta) tai kun oikeuksien haltija voi sitä koskevan lainsäädännön avulla vaikuttaa edellytyksiin, joilla sen kilpailijat harjoittavat kyseistä toimintaa, omien etujensa tai niiden seurausten mukaan, joita kilpailijoiden toiminnalla on kyseisiin markkinoihin tai lähimarkkinoihin (ks. vastaavasti asia C-202/88, Ranska v. komissio, tuomio 19.3.1991, Kok., s. I-1223, 51 kohta; edellä 142 kohdassa mainittu asia ERT, tuomion 37 kohta; edellä 175 kohdassa mainittu asia GB-Inno-BM, tuomion 25 kohta ja asia C-49/07, MOTOE, tuomio 1.7.2008, Kok., s. I-4863, 43 kohta).

178 Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä ei kuitenkaan ole itsessään kielletty tai annettu BBC:lle tai ITV:lle oikeutta kieltää jotakin lähetystoiminnan harjoittajaa hankkimasta maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden lähetysoikeuksia tai vaikuttaa kyseisten otteluiden lähetysehtoihin, vaan siinä ainoastaan evätään mahdollisuus lähettää ne yksinoikeudella kyseisen jäsenvaltion alueella eikä tehdä tältä osin eroa lähetystoimittajien harjoittajien kahden luokan välille (ks. edellä 10 ja 11 kohta). Tässä tarkoituksessa on täsmennettävä FIFAn väittävän virheellisesti, että BBC ja ITV ovat ainoita lähetystoiminnan harjoittajia, joilla on lupa hankkia maailmanmestaruuskilpailujen lähetysoikeudet Yhdistyneen kuningaskunnan osalta. Päinvastoin on niin, kuten on todettu, että vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 101 §:ssä säädetty yksinoikeudella lähettämisen kielto koskee samalla tavalla kaikkia Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä vahvistettuihin kahteen luokkaan kuuluvia

lähetystoiminnan harjoittajia. Kyseinen kielto liittyy lisäksi läheisesti vuoden 1996 televisio- ja radiotoimintalain 99 §:ään, jossa todetaan lähetystoiminnan harjoittajan identiteetistä riippumatta pätemättömiksi kaikki luetteloon sisällytettyä tapahtumaa koskevat lähetyssopimukset, joilla on tarkoitus myöntää yksinoikeus.

179 Tästä seuraa, että Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännössä kielletään yksinoikeus kaikilta lähetystoiminnan harjoittajilta lähetysvaiheessa ja lisäksi lähetyssopimusten tekovaiheessa, joten yksikään Yhdistyneen kuningaskunnan lainkäyttövaltaan kuuluva lähetystoiminnan harjoittaja ei voi pätevästi tehdä sopimusta kyseisen jäsenvaltion luetteloon sisällytetyn tapahtuman lähettämisestä yksinoikeudella. Kyseisen lainsäädännön mukaan siinä omaksuttuihin kahteen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat voivat samoin perustein tehdä tarjouksia hankkiakseen maailmanmestaruuskilpailujen otteluiden televisiointioikeudet ilman yksinoikeutta.

180 Tämän perusteella se seikka, että pelkästään eräät ensimmäiseen luokkaan kuuluvat lähetystoiminnan harjoittajat, kuten BBC ja ITV, lähettävät lopulta viestintäviraston luvan saatuaan maailmanmestaruuskilpailut Yhdistyneessä kuningaskunnassa, koska niiden kilpailijat ovat kiinnostuneita vain yksinoikeudella lähettämisestä eivätkä ne tästä syystä jätä tarjousta maailmanmestaruuskilpailuihin tarvittavien oikeuksien hankkimiseksi (ks. edellä 13 kohta), ei merkitse EY 86 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen erityis- tai yksinoikeuksien myöntämistä. Tämä seikka, vaikka se näytettäisiin toteen, perustuu näet siihen merkitykseen, joka yksinoikeudelle annetaan maksullisia kanavia tarjoavien lähetystoiminnan harjoittajien omaksuman yritysmallin yhteydessä, eikä minkäänlaiseen Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännöstä ilmenevään kieltoon, koska kyseisen lainsäädännön ehtoja sovelletaan erotuksetta kumpaankin luokkaan kuuluviin lähetystoiminnan harjoittajiin. Näin ollen Yhdistyneen kuningaskunnan toimenpiteet eivät sellaisinaan vaikuta maksullisia kanavia tarjoavien kykyyn harjoittaa toimintaansa maailmanmestaruuskilpailujen

televisiointioikeuksien hankinnan osalta olennaisesti samankaltaisin ehdoin kuin ne, joita sovelletaan BBC:hin tai ITV:hin.

181 Viides kanneperuste on siis hylättävä.

FIFAn esittämä prosessinjohtotoimia koskeva pyyntö

182 FIFAn kanneperusteiden yhteydessä esitettyjen arvioiden vuoksi ei ole tarvetta ryhtyä FIFAn pyytämiin prosessinjohtotoimiin (ks. edellä 20 ja 21 kohta).

183 Tästä on todettava, että FIFAn mukaan sen pyynnön tarkoituksena on mahdollistaa se, että sekä FIFA että unionin yleinen tuomioistuin voivat tutkia ensinnäkin sen, onko komissio voinut sillä olleiden tietojen perusteella päätellä pätevästi, että maailmanmestaruuskilpailujen kaikkia otteluita on perinteisesti pidetty Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävinä tapahtumina, joilla on erityinen kaikupohja suuren yleisön keskuudessa, ja toiseksi sen, oliko komissiolla oikeus hyväksyä näiden kaikkien otteluiden sisällyttäminen Yhdistyneen kuningaskunnan luetteloon, sekä kolmanneksi sen, onko komissio osoittanut riittävällä tavalla, että perusvapauksille, omaisuudensuojalle ja kilpailulle aiheutuvat rajoitukset ovat oikeutettuja. Lisäksi FIFAn mukaan nämä tiedot mahdollistavat sen, että se voi todeta, ettei komissio ollut riittävästi perustellut riidanalaista päätöstä jättäessään selittämättä, miksei se ollut ottanut huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten 28.7.2000 jälkeen toimittamia tietoja. Kyseiset tiedot ovat FIFAn mukaan merkityksellisiä myös arvioitaessa sitä, oliko Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten omaksuma menettely selkeä ja avoin, erityisesti suhteessa niihin tietoihin, jotka komissio toimitti mutta

joita ei vielä ollut olemassa Yhdistyneen kuningaskunnan luetteloa laadittaessa, sekä kansallisten toimivaltaisten tahojen päinvastaisiin näkemyksiin.

184 Näin ollen FIFA on pyytänyt unionin yleistä tuomioistuinta määräämään, että komissio esittää kaiken komission ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen kirjeenvaihdon, joka koskee Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhteiskunnallisesti erityisen merkittävien tapahtumien luetteloa ja myös 15.12.2005 – jolloin annettiin tuomio edellä 15 kohdassa mainitussa asiassa Infront WM vastaan komissio – jälkeen vaihdetut kirjeet.

185 Tästä on huomautettava, että millään niistä väitteistä, joiden tueksi FIFA haluaa vedota niissä asiakirjoissa, joiden esittämistä se pyytää, mahdollisesti oleviin seikkoihin, ei voi olla vaikutusta riidanalaisen päätöksen laillisuuteen, kuten FIFAn esittämien kanneperusteiden tutkinnan yhteydessä on todettu.

186 Ennen kaikkea on niin, että kun on kyse muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden yhteiskunnallisesta merkityksestä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja vastaavasti siitä, että maailmanmestaruuskilpailut on kokonaisuudessaan luokiteltu kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäväksi tapahtumaksi, FIFA on toimittanut kaikenlaisia tilastotietoja, jotka lähtökohtaisesti ovat merkityksellisempiä ja jotka sen mukaan osoittavat sen tätä koskevien väitteiden paikkansapitävyyden, mutta unionin yleinen tuomioistuin on kuitenkin katsonut, etteivät kyseiset tilastotiedot kumonneet niitä päätelmiä, joihin komissio oli päätynyt. Sama koskee väitteitä siitä, ettei vuoden 2000 jälkeisiä tietoja olisi otettu huomioon, sillä FIFA on todellakin esittänyt tätä koskevia tilastotietoja ja unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, etteivät ne horjuttaneet komission johtopäätösten osumista oikeaan. Siitä, että komissio on ottanut huomioon sellaisia tietoja, jotka eivät olleet käytettävissä silloin, kun Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset laativat kyseisessä jäsenvaltiossa yhteiskunnallisesti erityisen merkittäviä tapahtumia koskevan luettelon, on riittävää muistuttaa, ettei tällainen huomioon ottaminen paljasta mitään menettelyllistä virhettä tai asiavirhettä (ks. edellä 75, 76 ja 95 kohta), joten prosessinjohtotoimi ei tältä osin ole asianmukainen.

187 Näin ollen pyyntö prosessinjohtotoimien toteuttamisesta ja koko kanne on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

188 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska FIFA on hävinnyt asian ja koska komissio on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, FIFA on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

189 Belgian kuningaskunta ja Yhdistynyt kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Fédération internationale de football association (FIFA) vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.

3) Belgian kuningaskunta sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Forwood Truchot Schwarcz

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä helmikuuta 2011.

Allekirjoitukset

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ..... II - 358

Asian tausta ja riidanalainen päätös ..... II - 362

Asian käsittelyn vaiheet sekä asianosaisten ja väliintulijoiden vaatimukset ..... II - 369

Oikeudellinen arviointi ..... II - 371

1. Tutkittavaksi ottaminen ..... II - 371

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 371

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 371

2. Asiakysymys ..... II - 375

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee perustelujen puuttumista ..... II - 379

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 379

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 379

Toinen kanneperuste, joka koskee direktiivin 89/552 3 a artiklan 1 kohdan rikkomista ..... II - 386

Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten noudattama menettely ..... II - 386

– Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 386

– Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 388

Muiden kuin erittäin tärkeiden otteluiden yhteiskunnallinen merkitys Yhdistyneessä kuningaskunnassa ..... II - 391

– Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 391

– Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 396

Kolmas kanneperuste, joka koskee FIFAn omaisuudensuojan loukkaamista ..... II - 405

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 405

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 406

Neljäs ja kuudes kanneperuste, jotka perustuvat palvelujen vapaata liikkuvuutta ja sijoittautumisoikeutta koskevien perustamissopimuksen määräysten rikkomiseen . II - 409

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 409

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 411

Viides kanneperuste, joka koskee perustamissopimuksen kilpailumääräysten rikkomista ..... II - 414

Asianosaisten ja väliintulijoiden lausumat ..... II - 414

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta ..... II - 416

FIFAn esittämä prosessinjohtotoimia koskeva pyyntö ..... II - 420

Oikeudenkäyntikulut ..... II - 422